

Horen

4

Psychomotorische therapie helpt Bert Pieters
bij acceptatie ziekte van Ménière

22

Het einde van oorsuizen?

28

‘Mama heeft een bolletje in haar hoofd’

34

OPCI start project verbetering
kwaliteit zorg rondom CI

Uw hoortoestel direct thuis uitproberen!

Wilt u uw nieuwe hoortoestel eerst in de praktijk ervaren? Bij Schoonenberg kan het. Alleen bij ons krijgt u, meteen na het adviesgesprek, uw hoortoestel mee naar huis om het uit te proberen. Zonder kosten.

Ga voor zekerheid en maak snel een afspraak. Kijk op www.schoonenberg.nl voor een winkel bij u in de buurt.

Schoonenberg
HOORCOMFORT

www.schoonenberg.nl

Column

Gezellig

Ja ja, de lol die je samen kunt maken als eentje het niet goed verstaat. We boekten een vliegreisje bij Arke Fly. Dus als we aan het eten zijn, zegt mijn vrouw nu standaard: "Goh, dit is lekker, man." Waarop ik standaard zeg: "Nee, Arke Fly, niet Neckermann". Het is eigenlijk verbazend hoe lang zo'n grap meegaat. We houden het al weken vol. Net zoals ik haar met regelmaat met een grijns laat weten: "Ik versta niet wat je zegt, maar het klinkt wel heel gezellig".

Dat soort grappen over misverstaan maak ik doorgaans niet als de NVVS aan de vergadertafel zit met zorgverzekeraars. En dat gebeurt de laatste tijd nog wel eens. Er is immers een nieuw systeem om hoortoestellen te verstrekken. Wat zeg ik: nagelnieuw en uniek in de wereld. Niet zo gek dus, dat het systeem de nodige kinderziektes kent en bovendien op een aantal punten nog behoorlijk hapert. Dat zit 'm soms in heel eenvoudige dingen. Zo moet elke slechthorende nu een vragenlijst invullen, waarmee bepaald wordt hoe 'zwaar' de apparatuur moet zijn die deze persoon nodig heeft. Maar in die vragenlijst staan nodeloos ingewikkelde woorden als 'conversatie', daar waar 'gesprek' veel duidelijker is. En de vragenlijst moet op de computer worden ingevuld: hoe moet die 85-jarige dat doen, die nog nooit een muis heeft vastgehouden?

Bij deze eenvoudige en natuurlijk ook bij de meer ingewikkelde haperingen in het nieuwe systeem, is het noodzakelijk dat we snel leren van waar het fout gaat en snel aanpassen waar dat moet. Vandaar die vergadertafel: de zorgverzekeraars zijn de spil in het nieuwe systeem, zij moeten bij uitstek goed luisteren naar wat 'het veld' aan tekortkomingen signaleert. We gaan nu een aantal doorslaggevende maanden tegemoet, waarbij de kernvraag is: staan de zorgverzekeraars in de luisterstand en zorgen ze dat kinderziektes en haperingen in het nieuwe systeem snel gecorrigeerd worden? De NVVS zal zich daar flink voor inspannen: als het nieuwe systeem goed gaat lopen, geeft dat grote voordelen voor slechthorenden.

Daarom moet het niet zo zijn dat zorgverzekeraars straks tegen ons zeggen: "Ik begrijp niet zo goed wat je zegt, maar het klinkt wel heel gezellig". Die grap bewaren we voor thuis.

JOOP BEELEN
directeur NVVS, j.beelen@nvvs.nl

In dit nummer

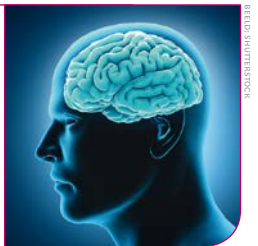
4 Omgaan met angst voor Ménière-aanval

Het leven van de actieve Bert Pieters veranderde van de ene op de andere dag toen hij een Ménière-aanval kreeg. Hij zocht hulp om te leren omgaan met de angst voor een nieuwe aanval.

22 Het einde van oorsuizen?

Als we sommige artikelen en tv-programma's moeten geloven, is het einde van oorsuizen nabij dankzij nieuwe technieken en ontwikkelingen. Komt al dat moois nu snel en op grote schaal beschikbaar voor mensen met tinnitus?

28 Kinderfolder over brughoektumor

'Hoe leg ik dit uit aan mijn kinderen?', dacht Carla Kop toen bij haar een brughoektumor werd ontdekt. Haar eigen ervaringen daarmee zette zij op papier, wat door de NVVS werd omgezet in een informatieve folder voor kinderen.

34 Verbetering kwaliteit zorg rondom CI

Zorg en aandacht van belangenorganisaties op het gebied van CI blijft nodig, meent OPCI. Daarom is OPCI een project gestart om de kwaliteit van zorg rondom CI te verbeteren.

En verder

- p. 8-11 Actueel
- p. 12-15 Vergoedingen
- p. 16-19 NVVS in actie
- p. 21 Lezerscolumn
- p. 27 Vrijwilliger vraagt vrijwilliger
- p. 31 Ervaringskennis
- p. 32,33 Lezerspagina
- p. 37 Grow2work zoekt buddy's
- p. 38 Project TeleTolk
- p. 39 Veelgestelde vragen over ondertiteling
- p. 40-42 HOORagenda
- p. 43 Colofon & in het volgende nummer

PSYCHOMOTORISCHE THERAPIE HELPT BERT PIETERS BIJ ACCEPTATIE

‘Door de ziekte van Ménière ben ik een ander mens geworden’

Het leven van de actieve Bert Pieters veranderde van de ene op de andere dag toen hij een Ménière-aanval kreeg. Hij zocht hulp om te leren omgaan met de angst voor een nieuwe aanval. “Ik kon er niet mee omgaan dat mijn lichaam mij in de steek liet.”

TEKST: Weija Steffens | FOTOGRAFIE: Paul Schuitemaker

“Ik fietste van mijn werk naar huis. Opeens werd ik enorm draaierig en duizelig. Ik leek wel een dronken man die zwalkend op zijn fiets zat. Ik had geen controle meer over mijn lichaam en voor ik het wist, viel ik van mijn fiets en belandde ik in de berm. Ik wist niet wat me overkwam, ik raakte in paniek. Dacht dat ik een hartaanval kreeg. Ik hyperventileerde, zweette, had zware hartkloppingen en last van oorsuizen en kon met geen mogelijkheid opstaan. Ik probeerde tot rust te komen, maar ik was zo bang dat er iets ernstigs aan de hand was. Het lukte niet. Na tientallen minuten ebde de aanval weg. Dit was drie jaar geleden. Ik weet het aan oververmoeidheid. Het was druk op mijn werk, ik besteedde veel tijd en energie aan mijn voetbalclub. Ik speelde op redelijk niveau, ik coachte een jong seniorenteam en ik floot wedstrijden. Ik besloot gas terug te nemen, wellicht nam ik te veel hooi op mijn vork.”

Vertrouwen

“Sinds die eerste aanval heb ik een constante oorruis (tinnitus). Met iedere aanval neemt mijn gehoor aan de rechterkant steeds een beetje af. Nu hoor ik rechts nog maar voor vijftig procent. Na de eerste aanval kreeg ik met onregelmatige tussenpozen vaker aanvallen. Zowel thuis als op het werk. Dat zorgde voor een verstoring van mijn leven. Ik ben zeer loyaal aan mijn werkgever; ik wil goed werk verrichten en ben niet te beroerd om hard te werken. Ik vond het zeer

vervelend dat ik ook op mijn werk aanvallen kreeg. Ik voelde me ellendig. Ik kon mijn werk niet meer goed uitvoeren. Ik kon me steeds slechter concentreren, was bang om een nieuwe aanval te krijgen. Het vertrouwen in mijn eigen lichaam was volkomen weg. Bij elke aanval raakte ik volkomen in paniek. Uiteindelijk stuurde mijn vrouw me naar de dokter. Hij vermoedde vrij snel Ménière. Het Audiologisch Centrum bevestigde dat vermoeden. Dat was even slikken, al was ik ook blij dat de aanvallen een naam hadden. Ik kon er nu mee leren omgaan. Dacht ik. Dat bleek moeilijker te zijn dan ik dacht.”

Uit balans

“Ik ben eigenlijk de hele dag uit balans. Vooral ’s ochtends als ik wakker word, heb ik last van die instabiliteit. Ik ben enorm duizelig als ik opsta, ik moet eerst rustig opstarten.

CV Bert Pieters

Leeftijd: 60 jaar

Woonplaats: Houten

Relatie: getrouwd, 2 kinderen, 1 kleindochter

Beroep: autocadtekenaar van beton- en staalconstructies

Hobby's: voetbal, modelspoorbouw

Levensmotto: leef met de dag

“Ik weet nu wat ik moet doen als ik een aanval voel aankomen. Dan ga ik naar buiten. Rustig wandelen of fietsen. Al kan ik een aanval nooit voorkomen.”

Eerst wat eten, of een stukje wandelen. Daarna pas douchen of, als mijn lichaam het toelaat, een uurtje werken. Ook kan ik me niet lang concentreren en ben ik snel moe. Een lang gesprek voeren of een boek lezen kan ik niet meer. Inmiddels herken ik de symptomen en voel ik wanneer ik een aanval krijg. Heftige aanvallen zoals in het begin heb ik gelukkig nooit meer. Ik weet nu wat ik moet doen als ik een

zwaar hoofd heb en een aanval voel aankomen. Dan ga ik naar buiten. Rustig wandelen of fietsen. Al kan ik een aanval nooit voorkomen.”

Buitengesloten

“Ik heb moeten leren mijn leven zoals het nu is te accepteren. Dat was moeilijk, want mijn bestaan veranderde van de ene op de andere dag. Ik had geen idee hoe ik mijn levens-

Wat is psychomotorische therapie?

Psychomotore therapie of psychomotorische therapie werd vroeger bewegingstherapie genoemd. Het doel van psychomotorische therapie is het tot stand brengen van, of bijdragen aan, een gedragsverandering waardoor de psychische klacht vermindert of verdwijnt. Het is therapie die ervan uitgaat dat lichaam en geest met elkaar verbonden zijn en elkaar beïnvloeden. Emotionele klachten hebben lichamelijke gevolgen en andersom kan lichamelijke activiteit emoties beïnvloeden. PMT wordt door psychologen toegepast bij angst- en stemmingsstoornissen. Ook Ménière-patiënten kunnen baat hebben bij PMT. Bijvoorbeeld wanneer zij angst hebben om de deur uit te gaan en een aanval te krijgen. Het kan ook helpen bij de soort verkramping, ook lichamelijk, die optreedt wanneer mensen zich stram bewegen omdat ze bang zijn anders duizelig te worden.

NU: GRATIS HOORTOESTEL BIJ SPECSAVERS!

IN DE BASISDEKKING IS UW HOORTOESTEL NIET MEER GRATIS
BIJ SPECSAVERS WÉL!

GRATIS HOORTOESTEL EN MEER:

- Gratis en vrijblijvende hoortest
- Alle audiciens zijn StAr geregistreerd
- Contracten met alle zorgverzekeraars
- 5 jaar garantie, service en oorstukjes
- Specsavers claimt direct bij uw zorgverzekeraar

Geldt voor alle zorgverzekeraars, o.a.:

Specsavers betaalt uw eigen bijdrage van 25% naast de 75% vergoeding van uw zorgverzekeraar. Hierdoor kost het toestel u niets. Maximaal 1 gratis hoortoestel per klant. De actie is geldig t/m 30 juni 2013. Uw bestelling moet geplaatst zijn voor 1 juni 2013. Om in aanmerking te komen voor een gratis hoortoestel moet u aanspraak kunnen maken op de vergoeding van uw basisverzekering. Het gratis hoortoestel moet aangeschaft worden binnen de categorie waarin u ingedeeld bent door uw audicien en het Zorgverzekeraars Nederland Protocol. © 2013 Specsavers Optical Group. All rights reserved. www.specsavers.nl

Voor sommige producten kunt u doorverwezen worden naar een partner audicien van Specsavers.

*‘Als kleine dingen me lukken, ben ik een
gelukkig man’*

boos op mezelf en raakte snel geïrriteerd. Ik kon er niet mee omgaan dat mijn lichaam mijn geest in de steek liet. Uiteindelijk kreeg ik een burn-out. Sinds februari 2012 zit ik thuis. Ik was op. Daarmee kwam het besef dat ik het zelf niet kon oplossen: ik had hulp nodig. Een moeilijke fase. Het was een lastige en lange zoektocht om bij de juiste therapeut terecht te komen. Uiteindelijk kwam ik bij Altrecht (GGZ) terecht waar ik drie keer per week psychomotorische en cognitieve therapie en begeleiding krijg om te leren omgaan met de angst, de spanningen en het accepteren van mijn veranderende leven. Ik leer daar dat ik beter alles gedoseerd kan doen. Als mijn lichaam aangeeft dat ik gas terug moet nemen, dan moet ik dat ook doen. Dat is soms moeilijk, maar het werkt wel.”

“Ik leef bij de dag, kijk niet te ver vooruit. Voel ik me goed, dan ga ik na een wandeling met de hond een paar uurtjes werken.”

Makkelijker loslaten

“Inmiddels gaat het stukken beter met me. Ik kan zelfs weer een aantal uurtjes per week werken op therapeutische basis. Dat neemt niet weg dat ik alert blijf op symptomen. Door

de Ménière ben ik een ander mens geworden. Ik was iemand die zijn leven van tevoren uitstippelde. Koos voor zekerheid. Nu weet ik dat niets zeker is. Dat heeft mijn kijk op het leven veranderd. Ik ben veel makkelijker

ker geworden. Vroeger was ik rechtlijnig, wellicht een beetje star en koppig, als het niet ging zoals ik in gedachten had. Nu kan ik dingen makkelijker loslaten. Al komt mijn oude aard af en toe wel weer boven drijven. Ik leef bij de dag, kijk niet te ver vooruit. Hoe ik me 's ochtends voel, bepaalt mijn dag. Voel ik me goed, dan ga ik na een wandeling met de hond een paar uurtjes werken. Heb ik een slechte dag, dan kan ik daarin beter berusten. Ik heb mijn levensverwachtingen bij moeten stellen. Als kleine dingen nu lukken – een uurtje werken, een potje voetbal spelen, stofzuigen of de was opruimen – dan geeft me dat zoveel voldoening. Daar word ik een blij mens van!”

Tips van Bert:

- Zoek bij de diagnose Ménière meteen hulp; de ervaring leert dat je niet alles alleen kunt uitzoeken. Vraag advies bij je arts; stippel samen een behandeltraject uit. Vraag een doorverwijzing voor psychomotorische therapie.
- Neem gas terug en luister naar signalen van je lichaam. Accepteer – zo snel mogelijk – dat je je oude leven in bepaalde opzichten niet meer kunt leiden. Dat scheelt veel frustratie en negatieve energie.

Tweede Kamer toegankelijk voor slechthorenden

Het Internationaal Toegankelijkheidssymbool (ITS) werd op 14 maart aan het Tweede Kamergebouw toegekend. De NVVS zorgde voor de installatie van infraroodapparatuur en was dan ook bij de onthulling van het ITS aanwezig.

Het Internationaal Toegankelijkheidssymbool wordt toegekend aan gebouwen die bereikbaar, toeganke-

Kamervoorzitter Anouchka van Miltenburg onthult het ITS-bordje.

lijk en bruikbaar zijn voor mensen met een beperking. Voor slechthorenden zijn vergaderingen in de acht Commissiezalen, de Plenaire zittingzaal en op de publieke tribune in het Tweede Kamergebouw goed te volgen dankzij de aanwezige infraroodapparatuur.

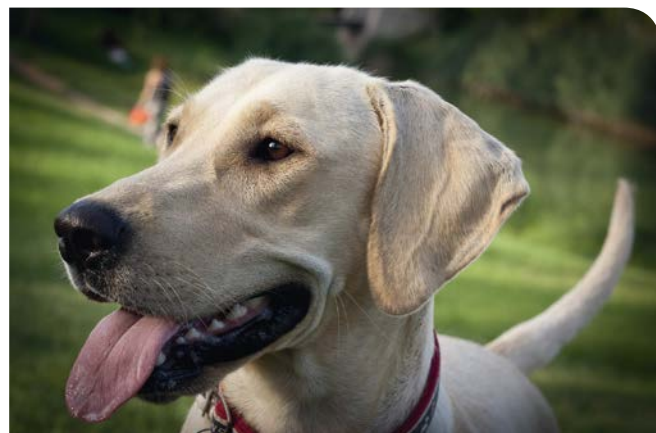
Kamervoorzitter Anouchka van Miltenburg gaf bij de presentatie van het ITS-bordje aan er trots op te zijn dat het Tweede Kamergebouw nu voor mensen met een handicap toegankelijk is en dat hiermee ook de publieke functie van het parlement wordt versterkt. "Als er één gebouw voor iedereen toegankelijk moet zijn, dan is het wel ons parlement. Dat is van ons allemaal en spreekt namens iedereen", vond ook Angelique van Dam, directeur van de Chronisch zieken en Gehandicapten Raad.

Kijk op hoorwijzer.nl bij zoek en kies voor meer informatie over gebouwen met voorzieningen voor slechthorenden.

Europese en internationale accreditatie voor Stichting Signaalhond Nederland

Stichting Signaalhond Nederland heeft bezoek gehad van ADEu (Assistance Dogs Europe); de overkoepelende organisatie voor assistentiehondenscholen in Europa. Na het bezoek en een vergadering binnen het ADEu is besloten dat de stichting nu officieel geaccrediteerd lid is van het ADEu en daarmee ook van het ADI (Assistance Dog International).

Het ADI hanteert dezelfde eisen als het ADEu en is de overkoepelende organisatie voor de hele wereld. Door het lidmaatschap van de ADEu/ADI heeft Stichting Signaalhond Nederland nu een grotere kans dat

de opleiding van een signaalhondteam voor vergoeding bij zorgverzekeraars in aanmerking komt, zo meldt de stichting in haar nieuwsbrief. Een signaalhond waarschuwt bij voor de baas belangrijke geluiden en brengt deze er naar toe.

Hoogleraar en psychiater zoeken officiële erkenning voor misofonie

In het AMC te Amsterdam loopt een onderzoek naar de oorzaak en behandeling van wat in de (nog spaarzame) vakliteratuur 'misofonie' heet. Misofonie is een afkeer voor omgevingsgeluid(en) en is een variant van hyperacusis (overgevoeligheid voor geluid). Momenteel is misofonie nog niet als erkende aandoening opgenomen in internationale medische handboeken. Psychiater Arjan Schröder en hoogleraar Damiaan Denys willen daar verandering in brengen.

In het AMC is een behandelmethode opgezet die bestaat uit technieken uit de cognitieve gedragstherapie en psychomotore therapie. Momenteel wordt nog meer onderzoek gedaan om een beter beeld te krijgen van wat misofonie is en om de behandelmogelijkheden verder te kunnen ontwikkelen. Misofonie is nu nog niet als erkende aandoening (met bijbehorende klachten) opgenomen in internationale medische handboeken zoals het Diagnostic Statistic Manual (DSM) of de International Classification of Diseases (ICD). Denys en Schröder willen daar verandering in brengen. Daarvoor zoeken ze actief de publiciteit. Kijk op nvvs.nl/hyperacusis voor een overzicht van die publicaties, plus een link naar een uitzending van De Wereld Leert Door waarin Damiaan Denys uitleg geeft over misofonie.

Misofonie is er in allerlei verschillende vormen; van afkeer van bijvoorbeeld het geluid van krijt dat over een bord krast tot een afkeer van alle geluiden die ons omringen. Misofonie wordt ook wel omschreven als "selective sound sensitivity syndrome" of "soft sound sensitivity syndrome". Het kan voorkomen met en zonder tinnitus. Volgens de onderzoekers zou ongeveer 0,5 % van de Nederlandse bevolking (ernstige) misofonie hebben.

Op een rijtje

• Wegwijs in digitale zorg

Online bankieren en webshoppen is de afgelopen jaren heel normaal geworden. Straks zal hetzelfde gelden voor digitale zorg. DigitaleZorgGids is een online platform voor patiënten/consumenten én zorgverleners dat orde schept in het gigantische aanbod van toepassingen voor digitale zorg (zoals apps).

Ook voor de NVVS is het belangrijk dat onze leden hun ervaring met digitale zorgtoepassingen, bijvoorbeeld op het gebied van slechthorendheid en tinnitus, gaan delen. U kunt zelf helpen de zorg slimmer te maken, bijvoorbeeld door digitale zorgtoepassingen die u gebruikt op DigitaleZorgGids te beoordelen in een review. Daarin kunnen ook tips gegeven worden voor de makers van de toepassing, zodat de toepassing nog gebruiksvriendelijker en praktischer kan worden. DigitaleZorgGids is een initiatief van patiëntenfederatie NPCF en uitgeverij Bohn Stafleu van Loghum

• Met tinnitus de nacht in

In het tv-programma Nachtzoen vertelt steeds een bekende of minder bekende gast in een video-interview over de dag die is geweest.

In de uitzending van maandag 11 maart was Willem Schoonen, hoofdredacteur van dagblad Trouw te gast. Voor hem kent de nacht geen stilte. Schoonen gaat dagelijks met een piep in zijn oor de nacht in. Aan de NVVS vertelt Willem Schoonen naar aanleiding van Nachtzoen meer over zijn leven met tinnitus. Kijk op nvvs.nl/tinnitus voor zijn verhaal en een link naar de uitzending.

Wilt u op de hoogte blijven van het laatste hoornieuws? Schrijf u dan in voor onze nieuwsbrief via www.nvvs.nl/nieuwsbrief

Text on Top: nieuwe schrijftolktoepassing

De makers van Velotype Pro hebben een nieuw systeem ontwikkeld voor schrijftolken: Text on Top. Met Text on Top is het mogelijk om de schrijftolktekst direct in een presentatie (PowerPoint, Prezi etc.) zichtbaar te maken. Schrijftolkgebruikers kunnen dan op één scherm zowel de schrijftolktekst als de presentatie zien. De NVVS woonde onlangs een presentatie over Text on Top bij en is enthousiast over de nieuwe toepassing. De NVVS maakt sinds kort bij informatiebijeenkomsten en lezingen gebruik van Text on Top.

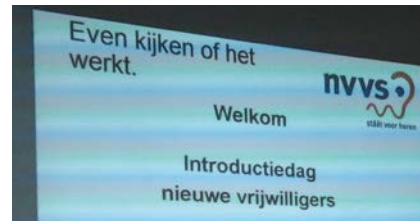
Hoe werkt het?

De tekst van de schrijftolk is direct in de vorm van ondertiteling zichtbaar in de presentatie. Er is zowel 'ondertiteling', 'boventiteling' als 'midentiteling' mogelijk. Het aantal tekstregels op een 'slide' is in te stellen van 1 (bijvoorbeeld bij een afbeelding, waarbij weinig toegelicht hoeft te worden) tot 5 (bijvoorbeeld tijdens een vragenronde of discussie). Ook zijn er diverse kleuren, kaders en lettertypes mogelijk. In technisch opzicht werkt Text on Top eenvoudig: met behulp van twee speciale USB-sticks (één in de computer van de schrijftolk en één in de computer van de presentator), wordt de schrijftolktekst in de presentatie ingevoegd. Het maakt daarbij niet uit of er Apple- of Windows-besturingssystemen worden gebruikt.

Wat zijn de voordelen voor de schrijftolkgebruiker?

Als de schrijftolk gebruik maakt van Text on Top, hoeft je maar naar één scherm te kijken. Dit scheelt gedraai van je hoofd en bovendien hoeft je nu bijvoorbeeld de afbeeldingen en opsommingen in de presentatie niet te missen. Je kunt nu ook meer naar de presentator zelf kijken. Het kan lastig zijn dat er slechts twee regels tekst tegelijk zichtbaar zijn, zo kun je dus niet veel tekst teruglezen. Het is overigens wel mogelijk om, als de presentatie even niet gebruikt wordt of er een vragenronde is, over te schakelen naar full-screen tekst van de schrijftolk. Ook is het mogelijk om tegelijkertijd de hele schrijftolktekst op een tweede scherm te laten zien.

En nu?

De NVVS is enthousiast over deze nieuwe toepassing en gebruikt het sinds kort bij onze voorlichtingsbijeenkomsten, bijvoorbeeld die van HOORagenda. We hebben in kaart gebracht welke schrijftolken al werken met Text on Top. Bovendien heeft de NVVS het systeem aangeschaft, voor het geval een schrijftolk er nog niet over beschikt. We brengen deze toepassing bij de schrijftolken die dit nog niet gebruiken onder de aandacht. Daarnaast maken we een handleiding voor het opbouwen van presentaties die hiervoor geschikt zijn, zodat ook gast sprekers van buiten de NVVS met hun presentaties op dit systeem kunnen aansluiten.

Meer informatie op: www.text-on-top.com.

Het bestuur van de Nederlandse Schrijftolken Vereniging laat weten: "Wij dragen alle initiatieven die leiden tot vooruitgang een warm hart toe. Wij onderschrijven de voordelen van Text on Top en zien deze uitvinding als zeer waardevol, daar het in diverse settings grote verbetering biedt in de communicatie voor doven en slechthorenden en meer flexibiliteit biedt voor zowel tolk als klant. De Nederlandse Schrijftolken Vereniging juicht toe dat een aantal leden al Text on Top gebruikt en beveelt het zeker aan!"

Viewradar voor auditief beperkte verkeersdeelnemer

Voor mensen met een auditieve beperking is deelname aan het verkeer spannend. Ook zijn er veiligheidsrisico's. Zij horen geen (waarschuwing)signalen van andere verkeersgebruikers en kunnen zich daarom moeilijk oriënteren.

Met dit probleem kwam Cor Toonen, vrijwilliger van Landelijk Centrum voor oudere doven De Gelderhorst, naar de Wetenschapswinkel UT. Toonen is zelf op jonge leeftijd plotsdof geworden en weet uit ervaring dat de huidige oplossingen voor dit probleem niet toereikend zijn. "De bekende spiegel op de fiets is een surrogaatmiddel, waarin je vooral je eigen elleboog ziet!" Toonen heeft daarom het idee van de 'Viewradar' bedacht; een apparaatje dat het achteropkomende verkeer kan detecteren en de fietser en/of andere verkeersdeelnemer kan waarschuwen. In HOREN werd hier eerder al over bericht. "Dit hulpmiddel kan de veiligheid en zelfredzaamheid van doven en slechthorenden in het verkeer bevorderen", aldus Toonen.

Experiment op de weg

Studentonderzoeker Jannes Lohmeijer heeft voor zijn bacheloropdracht Industrieel Ontwerpen het idee van Toonen verder uitgewerkt en de technische haalbaarheid getoetst. Om een beter beeld te krijgen van de problematiek heeft Lohmeijer een fietstocht ondernomen waarbij hij door middel van oordoppen zelf tijdelijk 'dof' werd gemaakt. Een hele ervaring: "De uitschakeling van het gehoor deed mij inzien hoe afhankelijk wij eigenlijk zijn van dit zintuig", aldus Lohmeijer. "Vooral in drukke verkeerssituaties voelde ik mij nerveus en onzeker. Dit had direct invloed op mijn rijgedrag en dat van anderen, met onveilige verkeerssituaties tot gevolg."

Intuïtief waarschuwingssignaal

Na een grondig vooronderzoek kwam Lohmeijer met de visie dat de Viewradar pas echt goed te gebruiken is, wanneer het signaal van het apparaat de gebruiker niet afleidt. "Om het gevoel van onveiligheid in het verkeer weg te nemen, is het belangrijk dat de Viewradar intuïtief werkt en in de achtergrond geplaatst kan worden. Het geven van een waarschuwingssignaal dient dan ook te gebeuren op een manier die subtiel en natuurlijk overkomt. De gebruiker moet de techniek als het ware 'inlijven'."

Programma van Eisen

Lohmeijer heeft de componenten van de Viewradar opgedeeld in drie subsystemen: het detectiesysteem, het

Visualisatie van een mogelijke uitvoering van de 'Viewradar'.

verwerkingssysteem en het feedbacksysteem. De stroomvoorziening, User Interface en behuizing gelden als ondersteunde systemen. Per systeem heeft Lohmeijer, met hulp van experts binnen de Universiteit Twente en bedrijven uit de regio, naar de technische haalbaarheid gekeken en dit getoetst aan de hand van een Programma van Eisen.

De toekomst

Lohmeijer concludeert dat het realiseren van een Viewradar zeker haalbaar is. Een radarmodule lijkt op het moment de beste oplossing te zijn. "Aandachtspunt is alleen de kosten van deze detectiesystemen: ze zijn helaas niet goedkoop. De verwachting is echter dat radarsystemen de komende jaren betaalbaarder worden", aldus Lohmeijer. Cor Toonen is zeer tevreden met de uitkomsten van het onderzoek. Hij wil dan ook graag subsidie aanvragen voor een vervolgonderzoek waarbij een prototype ontwikkeld zal worden. Toonen: "Wij gaan er helemaal voor om dit project te realiseren. Want ook mensen met een auditieve beperking moeten veilig en ontspannen kunnen deelnemen aan het verkeer."

Bron: Nieuwsbrief Stichting Plotsdoven/WeWi Wetenschapskrant Wetenschapswinkel Universiteit Twente

Een nieuw hoortoestel – hoe werkt dat in het nieuwe systeem?

Het vergoedingssysteem voor hoorhulpmiddelen is per 1 januari 2013 ingrijpend veranderd.

Hoe werkt het aanschaffen van een nieuw hoortoestel in het nieuwe systeem? De NVVS heeft een overzichtelijk stappenplan gemaakt, voorzien van tips.

Stap 1

U heeft klachten over uw gehoor – naar welke specialist kunt u gaan?

Naar welke specialist u kunt gaan, is afhankelijk van uw leeftijd en of u voor het eerst gehoorklachten heeft of dat u al eerder hoortoestellen heeft aangeschaft. De afspraken zijn:

- Kinderen tot 17 jaar moeten eerst naar de huisarts, dan naar de kno-arts en het Audiologisch Centrum. Daarna gaan ze naar de audicien. Vervolgens blijven zij vaak onder behandeling bij het Audiologisch Centrum.
- Bent u tussen de 18 en 67 jaar, dan gaat u bij eerste gehoorklachten naar uw huisarts. Deze zal u indien nodig doorverwijzen naar een kno-arts en/of Audiologisch

Centrum. Mocht blijken dat hoorhulpmiddelen voor u een oplossing zijn, dan gaat u naar een audicien. Bent u tussen de 18 en 67 jaar en heeft u al hoortoestellen, dan kunt u rechtstreeks naar uw audicien.

- Bent u 68 jaar of ouder, dan kunt u rechtstreeks bij de audicien binnenstappen. Deze beoordeelt dan of een bezoek aan een kno-arts en/of Audiologisch Centrum noodzakelijk is. Is dat niet zo, dan hoeft u niet meer langs deze specialist(en).

Tip! Ook al hebben alle zorgverzekeraars hiermee ingestemd, toch houden zij zich niet allemaal hieraan. De ene verzekeraar wil dat u altijd langs huisarts / kno-arts gaat, van de andere verzekeraar mag iedereen direct bij een audicien binnenstappen. Check dus altijd uw polisvoorwaarden.

Stap 2

Naar welke audicien kunt u gaan?

U kunt kiezen voor een door uw verzekeraar gecontracteerde audicien of voor een audicien waar uw verzekeraar geen contract mee heeft. Naar welke audicien u kunt gaan, hangt dus af van die keuze.

Verzekeraars aangesloten bij de Achmea-groep*) hebben contracten afgesloten met Beter Horen, Schoonenberg en Specsavers. De CZ-groep*) heeft contracten afgesloten met alle ketens, behalve Schoonenberg, en met veel vrijgevestigde audiciens (in ieder geval degenen aangesloten bij HoorProf's). De UVIT-groep*) heeft contracten afgesloten met alle ketens, maar bij Hans Anders en Specsavers alleen voor de 'eenvoudige' hoorzorg (categorie 1 t/m 3, zie stap 3). Daarnaast zijn er contracten afgesloten met veel vrijgevestigde audiciens (in ieder geval degenen aangesloten bij HoorProf's).

Kiest u voor een audicien die niet-gecontracteerd is door uw zorgverzekeraar, dan kunt u een beroep doen op restitutie. Heeft u een restitutieverzekering, dan krijgt u 75% van de marktconforme tarief (dit tarief bepaalt de verzekeraar zelf). Met een naturaverzekering krijgt u van deze 75% weer een deel, variërend van 50 tot 75%.

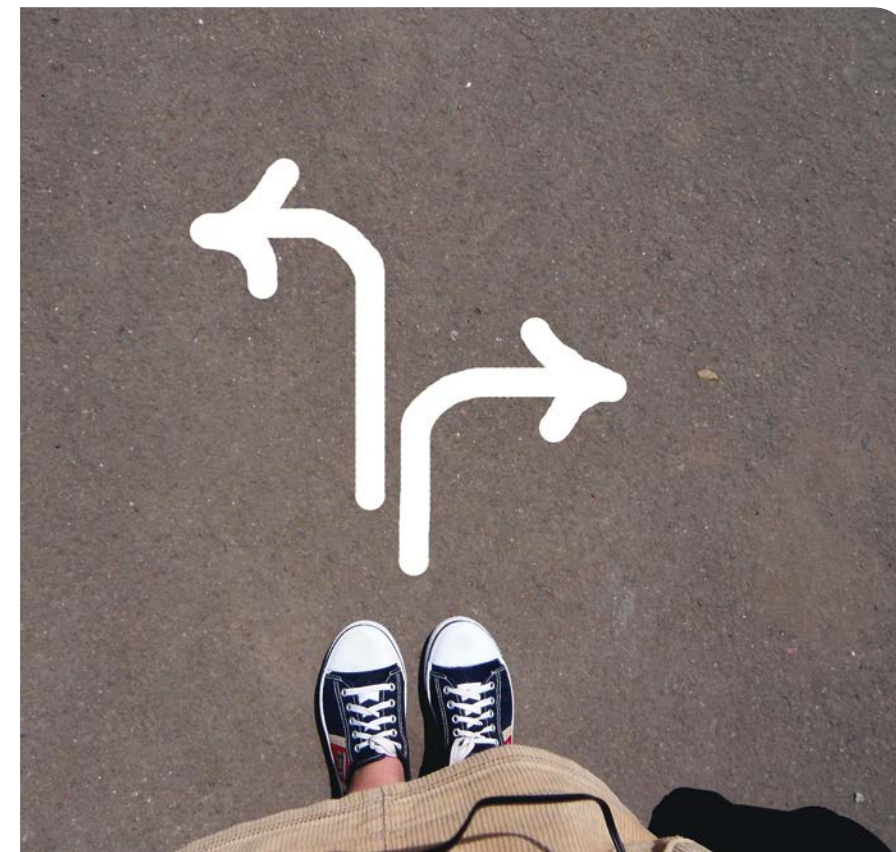
*) Achmea-groep: Agis, Avero Achmea, FBTO, Interpolis, OZF Achmea, ProLife, YouCare en ZilverenKruis Achmea

CZ-groep: CZ, Delta Loyd en Ohra

UVIT-groep: IZA, IZZ, Cares Gouda (= De Goudse), Univé, VGZ en Zorgverzekeraar UMC

Tip! Kijk op Hoorwijzer.nl bij 'zoek en kies een audicien' naar ervaringen van anderen met audiciens.

Tip! Vraag uw verzekeraar naar de voorwaarden voor niet-gecontracteerde zorg.

Stap 3

Wat zal de audicien u vragen?

Als u bij de audicien binnenstapt, zal deze allereerst een medische check uitvoeren om te kijken of er een reden is u door te verwijzen naar een kno-arts die uw gehoorklachten misschien kan oplossen. Daarna zal de audicien een aantal hoortests bij u afnemen en u verzoeken een vragenlijst in te vullen. In deze vragenlijst worden allerlei luistersituaties (o.a. één-op-één gesprekken, vergaderingen of deelnemend aan het verkeer) aan u voorgelegd en gevraagd in hoeverre u moeite heeft met uw gehoor in zo'n situatie. Ook zal gevraagd worden hoe vaak deze situaties voorkomen. Tenslotte zal de audicien vragen of er nog bepaalde zaken zijn waarmee hij/zij speciaal rekening moet houden. Op basis van al deze gegevens wordt u ingedeeld in één van de vijf cliëntgroepen. Categorie 1 is relatief eenvoudig, categorie 5 is het meest complex.

Tip! Bij het invullen van de vragenlijst mag de audicien u niet beïnvloeden. Wel mag hij onduidelijkheden toelichten en ook mag u geholpen worden door een familielid of bekende, bijvoorbeeld bij het invullen van de vragenlijst op de computer.

Stap 4

Welke mogelijke oplossingen zijn er en wat mag u daarvan verwachten?

Heeft u aan één of aan beide oren een gehoorverlies van meer dan 35 decibel, dan komt u in aanmerking voor vergoeding van hoortoestellen en andere (aanvullende) hoorhulpmiddelen. Met uw audicien bespreekt u dan aan welke eisen uw hooroplossing moet voldoen, wat voor soort modellen (achter of in het oor of bijvoorbeeld een hoorbril) voor u geschikt zijn en of u ook baat heeft bij aanvullende hoorhulpmiddelen. Uw audicien zal u ook voorlichten over welke verbeteringen u mag verwachten als u een hoorhulpmiddel aanschaft.

Tip! Kijk op Hoorwijzer.nl bij hoorhulpmiddelen voor informatie over diverse hoorhulpmiddelen.

Stap 5

Welk hoorhulpmiddel biedt voor u een oplossing?

Op basis van de cliëntgroep waarin u bent ingedeeld (zie stap 3) en de eisen die u samen met uw audicien heeft opgesteld, kunt u een specifiek merk en type hoortoestel kiezen uit de bijpassende categorie. Er zijn maar liefst 800 hoortoestellen in vijf categorieën ingedeeld. Volop keuze? Helaas, niet altijd. Audiciens kopen doorgaans onder druk van de afspraken met verzekeraars slechts een beperkt aantal van deze 800 hoortoestellen in om tot prijsvoordelen te komen. Dit beperkt uw keuzevrijheid. NVVS vindt dat dit niet mag leiden tot verschraving van hoorzorg. Daarnaast staat de verzekeraar in eerste instantie niet toe dat u een hoortoestel uit een hogere categorie aanschafft. Dus ook hier wordt u beperkt in uw keuzevrijheid. Als de

indeling in categorieën goed werkt, is dat geen probleem: u krijgt wat u nodig heeft. Niet meer, maar ook niet minder. Als deze indeling niet goed werkt (bijvoorbeeld als blijkt dat niet uw zorgvraag leidend is, maar verzekeraars toewerken naar een bepaald aantal mensen per categorie), dan zal de NVVS hiertegen in verzet komen en aandringen op verbetering.

Of u ook in aanmerking komt voor een aanvullend hoorhulpmiddel (denk aan solo-apparatuur, een telefoon met regelbare volume of een luisterhulp voor uw tv) zal op dit moment nog afhangen van de criteria van uw verzekeraar. Er moeten nog landelijke criteria worden opgesteld, zorgverzekeraars hanteren nu verschillende criteria.

Tip! Kijk op Hoorwijzer.nl bij 'zoek en kies een audicien' welke merken uw audicien verkoopt.

Stap 6

Wat als u in de proefperiode niet tevreden bent?

Het hoortoestel dat u samen met uw audicien heeft geselecteerd gaat u proberen. Stel dat deze niet voldoet aan uw verwachtingen. Wat dan? U mag dan een tweede keer hoortoestellen proberen. U heeft (ook in een eventuele tweede ronde) recht op een proefperiode van 8 weken. Bent u ook met dit tweede hoortoestel niet tevreden? Dan zijn er de volgende opties:

- u bespreekt met uw audicien of aanvullende hulpmiddelen een oplossing kunnen bieden;
- u bespreekt met uw audicien of er sprake is van een bijzondere hulpvraag die u voorlegt aan uw verzekeraar;
- u laat zich doorverwijzen naar een Audiologisch Centrum voor een second opinion.

Tip! Teken pas een tevredenheidverklaring als de geboden oplossing aan de vooraf gestelde verwachtingen voldoet.

Stap 7

Wat krijgt u vergoed van de hoorhulpmiddelen die u wilt aanschaffen?

Voor hoortoestellen, tinnitusmaskeerders en -instrumenten wordt 75% van de kosten vanuit de basisverzekering vergoed. Van de 25% eigen bijdrage die u moet betalen kan een deel of zelfs het gehele bedrag vergoed worden vanuit diverse aanvullende verzekeringen. Overige hoorhulpmiddelen worden 100% vergoed vanuit de basisverzekering. Bij niet-gecontracteerde zorg, krijgt u een lagere vergoeding: zie stap 2.

Tip! Zie Hoorwijzer.nl 'zoek en kies een verzekeraar' voor overzicht aanvullende vergoedingen.

Let op! Wanneer u uw eigen risico nog niet (volledig) heeft aangesproken, dan verrekent uw zorgverzekeraar met u (naast de eigen bijdrage van 25%) ook nog uw eigen risico (standaard € 350,-).

Tip! Het UWV kan tolk-voorzieningen vergoeden en werkplekaanpassingen zoals vloerbedekking of vaste ringleiding in vergaderzalen (op aanvraag van uw werkgever).

audicien. Vaak zijn er afspraken gemaakt over reparaties en vervanging wanneer het hoortoestel kapot gaat binnen een periode van 5 jaar. Batterijen en verzekering tegen verlies en diefstal moet u meestal zelf regelen.

Tip! Laat u geen nazorgcontract opdringen, maar maak zelf een bewuste keuze. Meer informatie over verzekeringen vindt u op Hoorwijzer.nl bij: 'hoorhulpmiddelen - hoortoestellen - gebruik'.

Stap 8

Op welke nazorg kunt u rekenen?

In de periode tussen de 3 en 6 maanden na aanschaf gaat u terug naar uw audicien om uw hoortoestel bij te stellen. Op welke nazorg u verder kunt rekenen, is afhankelijk van de afspraken die uw verzekeraar heeft gemaakt met uw

De NVVS en het nieuwe systeem

De NVVS is enthousiast over het nieuwe wettelijke systeem, maar heeft (opbouwende) kritiek op het protocol en het (inkoop)beleid van verzekeraars en audiciens:

- niet alle verzekeraars houden zich aan het protocol en onderliggende afspraken;
- in het protocol moeten richtlijnen voor andere (hoor)aandoeningen, psychosociale diagnose, voor mensen die u als cliënt heeft en voor aanvullende hoorhulpmiddelen worden opgenomen;
- de indeling in cliëntgroepen moet op alle relevante aspecten worden gemaakt en waar nodig telkens worden bijgesteld;
- het inkoopbeleid van audiciens lijkt vooralsnog te beperkt, waardoor er

problemen ontstaan voor bijzondere situaties (bi-cros, begeleiding, geïntegreerde ontvangers) of speciale groepen mensen (kinderen, mensen met een beroep die hoge eisen stelt aan gehoor).

Voor deze situaties is de bijzondere hulpvraag bedacht, maar het lijkt alsof hier te weinig gebruik van wordt gemaakt en/of deze vraag te snel door verzekeraars wordt afgewezen.

- NVVS wil dat klantervaringen gemeten worden (bij voorkeur via Hoorwijzer.nl).
- NVVS is in gesprek met zorgverzekeraars en specialisten over noodzakelijke verbeteringen van het protocol en knelpunten in de uitvoering.
- NVVS pleit er bij audiciens, audiologen, kno-artsen en zorgverzekeraars

voor dat zij ook de knelpunten in het protocol inventariseren, zodat we gezamenlijk goed weten waar verbeteringen nodig zijn. Verbeteringen moeten snel en voortvarend worden doorgevoerd.

Klachten over nieuwe systeem? Laat het ons weten! www.hoorwijzer.nl/meldpunt.

advertentie

1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013

Micro oorstukje
Model 2012

Oorstukjes van Formaat

Voorkom vervorming van uw gehoorgang door een oorstukje op maat te laten maken. Deze dunne zachte siliconen micro oorstukjes passen perfect in de gehoorgang en verbeteren daardoor de geluidskwaliteit.

Uw individuele problemen met oorstukjes zoals pasvorm en allergie lossen wij graag voor u op. In samenwerking met uw audicien of op ons spreekuur.

formaat
medi-technisch laboratorium

www.labformaat.nl | info@labformaat.nl

Meten = weten!

Uw ervaringen met specialisten en hoorhulpmiddelen tellen mee

De NVVS verzamelt al enige jaren ervaringen die hoortoestelgebruikers hebben met audiciens en met hoor-toestellen. Het verzamelpunt voor al die ervaringen is Hoorwijzer.nl, waar inmiddels meer dan 20.000 vragenlijsten zijn ingevuld. Dat zullen er alleen maar meer worden en dat is een goede zaak: met deze ervaringen kunnen wij de hoorzorg verder verbeteren.

Als we keuzes moeten maken in het leven, kunnen de ervaringen van anderen ons helpen. Dan hoeven we immers het wiel niet opnieuw uit te vinden en worden we behoed voor valkuilen. Zo werkt het ook als het gaat om het kiezen van een audicien of hoorhulpmiddel: de ervaringen van een ander kunnen u helpen om voor uw eigen situatie de beste keuze te maken.

Vandaar dat de NVVS sinds 2011 alle slechthorenden de mogelijkheid biedt om op Hoorwijzer.nl hun eigen ervaringen te delen over hun audicien of hoortoestel. Later zijn daar de ervaringen bijgekomen met ringleidingvoorzieningen in gebouwen. Mede door de samenwerking met zorgverzekeraars en met HoorProfs-audiciens, is het aantal ingevulde ervaringen in 2012 flink gegroeid. In totaal zijn er nu 13.500 ervaringen over audiciens en 10.000 ervaringen over hoortoestellen verzameld. Ervaringen die u kunt zien als u op Hoorwijzer.nl bij 'zoek en kies' een audicien of hoortoestel selecteert. Binnenkort zijn er mogelijk meer audicienketens die hun cliënten gaan benaderen met een verzoek de vragenlijst in te vullen.

Mooie vergelijking oude en nieuwe systeem

Doel van het verzamelen van ervaringen is om u bewust te laten kiezen, maar ook om de hoorzorg verder te verbeteren. Zoals u weet worden dit jaar hoorhulpmiddelen op een andere wijze verstrekt en vergoed. Als er ook in 2013 veel ervaringen worden verzameld, is dat een prachtige manier om het vorige systeem te vergelijken met de nieuwe manier van werken. Voor de NVVS zijn juist de ervaringen van hoortoestelgebruikers dé leidraad om problemen en misstanden op het spoor te komen en te pleiten voor verbeteringen.

Ervaringen met Audiologische Centra

Afgelopen jaar hebben wij met medewerking van Audiologische Centra en verzekeraars een vragenlijst ontwikkeld om te meten welke ervaringen hoortoestelgebruikers hebben met de zorg die wordt geleverd door Audiologische

Totaaloordeel	9,8
Bereikbaarheid	9,7
Service	9,7
Deskundigheid	9,7
Communicatie	9,8
Nazorg	9,7

Een voorbeeld van een 'rapport' met de punten waarop audiciens worden beoordeeld via de Hoorwijzer-vragenlijst.

Centra. Deze vragenlijst heeft onlangs de officiële CQI-status gekregen. CQI is in Nederland dé methode om klantervaringen in de zorg te meten. NVVS is in overleg met de branchevereniging voor Audiologische Centra, de FENAC, om te kijken of zij in de toekomst het initiatief willen nemen om hun cliënten te vragen aan de metingen mee te doen.

Raadpleeg de ervaringen op Hoorwijzer.nl – of voeg uw eigen ervaring toe

Iedereen kan de ingevulde ervaringen op Hoorwijzer.nl raadplegen om tot een eigen keuze te komen. Dus aarzelt u bij welke audicien u wilt aankloppen? Bent u benieuwd wat anderen vinden van het toestel dat u krijgt aangeraden? Grasduin dan tussen de meer dan 20.000 ervaringen op Hoorwijzer.nl.

Snuffelmarkt Susteren

De NVVS-afdeling Maastricht organiseerde op 23 maart een snuffelmarkt in Susteren. De bezoekers konden bij 40 stands naar hartenlust op koopjesjacht. De opbrengst van de snuffelmarkt, ruim 250 euro, was voor de NVVS. Uiteraard zijn we daar erg blij mee en bedanken we de organisatie en de NVVS-vrijwilligers hartelijk voor dit initiatief.

'NVVS is groter dan u denkt'

Vrijwilligers zijn onmisbaar voor de NVVS. Nieuwe vrijwilligers krijgen altijd een uitnodiging voor een introductiedag onder het motto 'De NVVS is groter dan u denkt'. Dit jaar mochten we op deze introductiedag op zaterdag 3 maart 15 nieuwe vrijwilligers verwelkomen.

TEKST: Esther Leicester (bestuurslid Commissie Totale Communicatie)

De kersverse vrijwilligers stelden zichzelf voor. Na de voorstelronde werden ze wegwijs gemaakt in het reilen en zeilen van de NVVS met diens ALV, bestuur, afdelingen en commissies. In de presentatie over de NVVS zag je terug dat de NVVS er niet alleen voor slechthorenden is, maar ook voor mensen met tinnitus, hyperacusis, cochleair implantaat, etcetera. Ook

werd er verteld over de federatieplannen van de NVVS en de zes andere organisaties die zich inzetten voor slechthorenden en doven.

Een schrijftolk was de hele dag aanwezig om het volgen van de gesprekken en presentaties te vergemakkelijken. De vrijwilligers waren enthousiast over de nieuwe schrijftolkwerkwijze: Text on Top (lees

meer hierover op pagina 10).

Onder het genot van een kopje koffie, thee en heerlijke broodjes werd er contact gemaakt met elkaar en e-mailadressen uitgewisseld. Aan het eind van de dag ging ieder naar huis met een heleboel nieuwe informatie en contacten. De NVVS hoopt dat deze nieuwe vrijwilligers zich snel thuis voelen in hun taken en natuurlijk binnen de NVVS.

Slechthorende NVVS-vrijwilliger treedt toe tot Raad van Anders van Microsoft Nederland

Microsoft Nederland heeft een speciale denktank over het in dienst nemen van (arbeids)gehandicapten; de 'Raad van Anders'. Jacqueline Smeijsters-Maschino is slechthorend en heeft namens de NVVS zitting in deze raad. De deelnemers aan deze denktank gaan op een praktische manier kijken hoe het bedrijf toegankelijker wordt voor werknemers met een handicap.

Ook de NVVS wil hier graag over meepraten en daarmee de belangen behartigen van mensen die vanwege hun slechthorendheid arbeidsgehandicapt zijn. De discussies binnen de denktank lopen vooruit op plannen van het kabinet om in 2015 een quotum in te stellen voor het in dienst nemen van (arbeids)gehandicapten. In 2021 moet in ieder bedrijf vijf procent van de werknemers

een beperking hebben. Het plan doet de wenkbrauwen zowel in de politiek als het bedrijfsleven fronsen, zo laat EenVandaag in de uitzending van 5 maart zien.

Bekijk de uitzending van EenVandaag met daarin Jacqueline op nvvs.nl. In het volgende nummer van HOREN meer over de uitkomsten van deze denktank.

Duik er onmiddellijk in...

... met de nieuwe Nucleus® Aqua Accessoire –

De bewezen waterbestendige achter-het-oor geluidsprocessor accessoire.

Met de nieuwe Cochlear™ Nucleus® Aqua Accessoire wordt alles mogelijk. De Nucleus 5 geluidsprocessor is dankzij deze Aqua Accessoire volledig waterdicht volgens de gekende IP68 norm voor waterdichtheid.

Deze gebruiksvriendelijke oplossing maakt het horen met de Nucleus 5 geluidsprocessor mogelijk in alle wateromgevingen; van zeewater over chloorwater tot shampoo en eender welke vloeistof dat veilig is voor uw huid. En de hoorprestaties, die blijven gelijk aan uw dagdagelijks hoorcomfort.

Verbondenheid . Wereldmarktleider . Een gepassioneerde visie . Oplossingen voor het leven

Bezoek onze website
www.cochlear.nl

De Algemene Ledenvergadering komt er weer aan

Op 25 mei 2013 vindt de Algemene Ledenvergadering (ALV) van de NVVS weer plaats. In deze voorjaars-ALV staan het jaarverslag en de jaarrekening van het voorgaande jaar op de agenda. Daarnaast zijn er twee andere belangrijke onderwerpen.

Allereerst natuurlijk de federatievorming met de andere doven- en slechthorendenorganisaties: op de ALV worden de plannen besproken en besluit de ALV of we als NVVS met deze koers door willen. Ten tweede staat de samenstelling van het bestuur

op de agenda. Dit jaar treden twee bestuursleden af en is één bestuurslid herkiesbaar.

Het bestuur bekijkt op dit moment wat voor nieuwe mensen we nodig hebben in het landelijk NVVS-bestuur om met vertrouwen de toekomst tegemoet te kunnen. Met een federatie in het vooruitzicht, maar ook met de nodige dreigingen op subsidiegebied en een veranderende maatschappij waarin mensen minder snel lid worden van een vereniging en er hogere eisen gesteld worden aan hoe een vereniging als de NVVS haar voorlichting, lotgenotencontact en belangen-

behartiging vormgeeft. Als u denkt dat u daar in het landelijk NVVS-bestuur een goede bijdrage aan kunt leveren, neem dan zeker even contact op met Joop Beelen, NVVS-directeur, j.beelen@nvvs.nl, 030 2617616.

Alle NVVS-leden zijn welkom op de ALV, elk lid heeft stemrecht en kan zo meebepalen welke koers onze organisatie vaart. Van tevoren aanmelden is noodzakelijk. Interesse? Neem contact op met het landelijk NVVS-bureau, Janny Spronk, j.spronk@nvvs.nl, T 030 2616616, F 030 2616689, TT 030 2617677.

Federatie van slechthorenden en doven: waarom eigenlijk?

De NVVS is samen met onze zes zusterorganisaties hard bezig om een federatie in de steigers te zetten. In de vorige HOREN hebben we een toelichting gegeven op de vele doelgroepen die onder deze federatie verenigd worden. Ook hebben we de zes organisaties toegelicht. Maar waarom wil de NVVS deze federatie eigenlijk?

Uiteraard speelt de gedachte 'samen sterk' een grote rol, maar ook de financiën (clustering van kleine verenigingen als voorwaarde voor overheidssubsidies) zijn hierin een belangrijke overweging. Maar er is meer.

Beter vindbaar

Heel veel mensen zoeken hun informatie tegenwoordig via internet en dan is het essentieel dat je 'vindbaar' bent. De versplintering die er nu is met zeven verschillende organisaties voor gehoorzaken, maakt het lastiger om te zorgen dat je snel en helder op het netvlies komt van

mensen die jou zoeken. In plaats van elkaar weg te concurreren op de eerste Google-pagina, willen we met de federatie zorgen dat al onze doelgroepen ons beter, sneller en eenduidiger weten te vinden.

Jonger en frisser

Eerlijk is eerlijk: de NVVS heeft soms een wat 'grijs' imago. Door het samengaan met een of twee jongerenorganisaties en met verenigingen van ouders, halen we een behoorlijke verjonging in huis. Dat geeft veel meer mogelijkheden om thema's als opvoeding, loopbaan of relaties op te gaan pakken. Bovendien geeft het meer aansluiting bij nieuwe vormen van communiceren en contacten en netwerken opbouwen, via Twitter, LinkedIn, YouTube en andere social media.

Het puzzelstuk waar we nu voor staan: hoe kunnen we een federatie zodanig vorm geven, dat deze beweegredenen optimaal gerealiseerd worden. Dat is nog een lastig vraagstuk, juist omdat er behoorlijke verschillen zijn in grootte, organisatievorm en visie. We zijn een serieuze poging aan het wagen en hopen u in de volgende HOREN te kunnen melden hoe de federatie er uit gaat zien.

HOORPROFS
www.hoorprofs.nl

U wilt toch niets missen?

U geniet met volle teugen van het leven. Een goed werkend gehoor is daarbij ontzettend belangrijk. Logisch dat u daar zuinig op bent. De HoorProfs vakaudiciens neemt de tijd voor u. En omdat de HoorProfs vakaudiciens zelfstandig is, heeft u keuze uit alle merken hoortoestellen.

Uw vakaudiciens gaat dus altijd op zoek naar de hooroplossing die het best bij u past. De HoorProfs vakaudiciens vindt u op meer dan plekken in heel Nederland. U herkent ze aan de HoorProfs sticker op de winkelkeur. Kijk op www.hoorprofs.nl voor meer voordelen en de HoorProfs vakaudiciens bij u in de buurt.

Vakmanschap, ondernemerschap en ervaring

HoorProfs is een kwaliteitslabel voor zelfstandige audiciensbedrijven. Het label is een bewijs van kwaliteit, vakmanschap en merkonafhankelijkheid. Al onze vakaudiciens zijn StAr gecertificeerd en werken met volledig gediplomeerde audiciens.

www.hoorprofs.nl

10% KORTING OP BATTERIJEN VOOR DE LEZERS VAN HOREN

Besparen op batterijen

Onderzoek van de Telegraaf heeft aangetoond dat **BatterijTotaal.nl** de **goedkoopste hoortoestelbatterijen** van Nederland verkoopt en alles gratis verstuurt. Op onze website vindt u een link naar het artikel van zaterdag 23 februari 2013 j.l.

BatterijTotaal.nl verkoopt sinds 2005 batterijen voor uw hoortoestel en Cochlear implantaat via internet. De prijzen zijn een stuk voordeliger dan in de winkel en uw bestelling wordt GRATIS verzonden.

BatterijTotaal.nl verkoopt batterijen van alle bekende merken: Rayovac, Power One, Duracell, iCellTech, Energizer en van het huismerk BatterijTotaal.nl U koopt al **batterijen vanaf 1,39** per blister van 6 batterijen. Ze blijven enkele jaren goed.

Ook kunt u heel voordelig een proefpakket batterijen bestellen om te bepalen welk merk voor uw hoortoestel het meest geschikt is en voor u de beste prijs-kwaliteitsverhouding heeft.

Alle hoortoestelbatterijen zijn tot het einde van de houdbaarheidsdatum gegarandeerd en BatterijTotaal.nl biedt u de zekerheid van: niet-goed-geld-terug garantie.

Als u nu bestelt krijgt u **als lezer van Horen** nog eens **10% extra korting** op al onze artikelen. (deze aanbieding geldt tot 3 mei 2013)

In de "winkelwagen" vult u bij "kortingscode" **Horen** in en klikt u op "**controleren**". De 10% korting wordt dan vanzelf afgetrokken van uw totale bestelling.

Probeer het eens u zult er geen spijt van hebben!

BatterijTotaal.nl
een altijd passende oplossing

Werkpad, een sterk merk voor werk

Werk zoeken en behouden voor mensen die minder goed kunnen horen of zien, esm of autisme hebben

Werkpad BV Theerestraat 42, 5271 GD Sint-Michielsgestel
Telefoon (073) 558 83 96 • Teksttelefoon (073) 558 83 98
Fax (073) 558 83 97 • Email info@werkpad.nl
Internet www.werkpad.nl

Werkpad
voor horen, zien, taal en autisme

Van BAHA-ma naar CROS-machine

Een poos geleden heb ik u mee laten leven met mijn BAHA-ervaring (thuis ging ik zelfs door het leven als 'BAHA-ma'). Mijn tijd met mijn BAHA* is achteraf gezien een goede leerschool geweest. Ik merkte zeker verbetering, maar het gedoe met een extra kast vond ik toch niet zo fijn. Verder zat ik ook niet op een ingreep te wachten. Daarna stapte ik in overleg met de audioloog over op het uitproberen van het CROS-systeem**. Misschien niet de juiste volgorde, maar het is zo gelopen. In Horen nr. juni/juli 2012 werd er verteld over het gebruik van de CROS-combinatie bij eenzijdige doofheid. Graag wil ik mijn ervaring met u delen (en ben ik thuis inmiddels omgedoopt tot CROS-machine).

Het klinkt behoorlijk snel "crossen", maar dat valt in de praktijk wel mee. Ik ben rechts doof en links heb ik een groot gemengd verlies (80-90 dB.). Na heel wat bezoeken bij de audiciens en contacten met Phonak is er een fantastisch resultaat uit gekomen. De CROS is voor mij een fijne "motor" geworden. Na meer dan 20 jaar niet meer op rechts te kunnen telefoneren, gaat dit nu weer wel (op de luidspreker en ik hoor het natuurlijk links). Het gaat zelfs beter dan op de horende kant, ongelooflijk! Ook het horen in kleine gezelschappen gaat veel beter. Verder is het nu weer mogelijk om te wandelen en fietsen met iemand aan de rechterzijde naast me. Ik had vaak het gevoel dat er rechts niets zat. Liep tegen mensen aan omdat ik ze niet hoorde en dat gaf best wel eens vervelende situaties. Met de Phonak Naida S III up en draadloze Phonak 'CROS-machine' heb ik een oplossing waarmee ik me prettig voel. Het mooie is dat ook mijn man en kinderen er veel profijt van hebben. Zij merken het gelijk als ik hem een keer vergeet. Dan wordt er echt wel gezegd "doe die 'crosser' eens in je oren". Dat zegt toch genoeg? Maar ook objectief werd

er bij metingen een aanwijsbaar beter resultaat gevonden. Ik weet dat dit niet bij iedereen zo gaat en het kost veel energie om daar mee bezig te zijn. Echter; het resultaat is het allemaal waard geweest. Ik "cros" nu weer in mijn vrijwilligerswerk, dat ik weer uit heb kunnen breiden en in een andere vorm heb kunnen gieten. Ik zou zeggen; bent u eenzijdig doof en aan de andere kant slechthorend, probeer het uit. De aanhouder kan de winnaar zijn en in deze "CROSmatch" en in dit geval bent u dat zelf.

Leny Bartels – van Horick

*BAHA: Bone Anchored Hearing Aid. Brengt het geluid direct op het bot over. Een klein titanium implantaat wordt geïmplanteerd in het schedelbot achter het oor, alwaar het vastgroeit in het bot. Op dit implantaat

wordt de processor ('kastje') geklikt.
**CROS: Contralateral Routing Of Signals. Hoortoestel op uw dove oor dat geluidssignalen via een draadje of draadloos systeem doorgeeft aan uw goede oor. Met een CROS-toestel kunt u niet horen uit welke richting het geluid komt, maar u kunt wel geluiden aan de kant van uw dove oor waarnemen.

Uw column

Wilt u met uw column in HOREN Magazine? E-mail uw column naar horen@nvvs.nl of stuur een brief naar NVVS/HOREN, Postbus 129, 3990 DC Houten. Misschien ziet u uw column dan (geredigeerd) terug in HOREN Magazine. Hiervoor krijgt u een cadeaubon thuisgestuurd ter waarde van € 25,-.

Het einde van oorsuizen?

Als we sommige krantenartikelen, websites en tv-programma's moeten geloven, is het einde van oorsuizen (tinnitus) nabij. De implantatie van het eerste zogeheten Tinnitus Implantaat (een variant op het cochleair implantaat) in Maastricht krijgt volop aandacht en ook de ontwikkeling van een neurostimulator in Delft staat in de schijnwerpers. Wat houden al die nieuwe technieken in? Werken ze inderdaad tegen tinnitus? En misschien nog wel belangrijker: komt al dat moois nu snel en op grote schaal beschikbaar voor mensen met tinnitus?

Er wordt momenteel veel onderzoek gedaan naar elektrische stimulatie om het oorsuizen te verminderen. Elektrische stimulatie kan plaatsvinden in de hersenen of in het slakkenhuis (cochlea). Wat houden deze methodes in en wat zijn de verschillen?

Neurostimulatie of neuromodulatie

Neurostimulatie is door middel van elektriciteit en/of stoffen (medicijnen) de werking van het zenuwstelsel beïnvloeden. Hierdoor kan de werking van het zenuwstelsel veranderd worden en dat kan een therapeutisch effect als gevolg hebben. De termen neurostimulatie en neuromodulatie worden vaak door elkaar gebruikt, in beide gevallen is er sprake van beïnvloeding van het zenuwstelsel.

Bij neurostimulatie is er meestal een direct verband tussen de elektrische prikkel en de reactie hierop van, bijvoorbeeld, een spier.

Bij neuromodulatie kan er niet altijd een direct verband gelegd worden met de (elektrische) prikkel en de gevolgen hiervan, de werking hiervan kan pas duidelijk worden doordat de (klachten) symptomen verminderen.

Neurostimulatie en neuromodulatie worden in veel Nederlandse ziekenhuizen toegepast bij onder andere verlammingen, spasticiteit, incontinentie, chronische pijn, functionele uitval hersenzenuwen en epilepsie. Volgens enkele onderzoeken heeft neurostimulatie ook effect bij tinnitus. Binnen het Maastricht UMC+ loopt momenteel een onderzoek naar de effecten van diepe hersenstimulatie (Deep Brain Stimulation) in de hersenstam op tinnitus. De hersenstam is de verbinding tussen de gehoorzenuw en de gehoorspecifieke gebieden in de cortex.

In verschillende klinieken, onder andere in België, wordt corticale implantatie als nieuwe behandeling uitgevoerd.

Hierbij wordt onder de schedel een elektrode geïmplant. Deze geeft elektrische schokjes aan het overactieve deel van de hersenen dat een belangrijke rol speelt bij het ontstaan van tinnitus. De bedoeling is dat hierdoor de hyperactiviteit in de hersenen wordt onderdrukt, zodat de tinnitus kan verminderen of verdwijnen. Deze vorm van behandeling is voorlopig alleen geschikt voor mensen met ernstige tinnitus die niet op een andere manier behandeld kunnen worden, maar lijkt vooral effectief als de tinnitus nog niet lang bestaat.

Op de TU Delft wordt in samenwerking met neurochirurg prof. Dr. Dirk de Ridder (onlangs vertrokken naar Nieuw-Zeeland, daarvoor verbonden aan Braininnovaties en het Universitair Ziekenhuis Antwerpen) gewerkt aan een neurostimulator die het oorsuizen effectief moet bestrijden.

Tinnitus Implantaat

Het MUMC+ onderzoekt of het cochleair implantaat (CI) kan helpen bij het verminderen van de tinnitus. Een CI is een elektronisch hoorapparaat dat normaal alleen wordt toegepast bij zeer ernstig gehoorverlies of doofheid. Volgens de onderzoekers hebben eerdere studies aangetoond dat een CI bij bepaalde groepen patiënten kan leiden tot een onderdrukking van tinnitus. Mogelijk kan een andere manier van CI-gebruik de tinnitus verder onderdrukken, hopen de Maastrichtse onderzoekers.

Zenuwen en schakelkernen in de hersenen kunnen ontregeld raken door gebrek aan geluidssignaal, waardoor de

hersenkernen een soort 'overspannen gedrag' gaan vertonen en dit gemis gaan compenseren. Het Maastrichtse team, onder leiding van kno-arts prof. dr. Robert Stokroos, audioloog dr. Erwin George en bio-elektronicus / nanotechnoloog drs. Remo Arts, wil nu nagaan of tinnitus kan worden onderdrukt met eenvoudige elektrische stimulatie van het binnenoor. Hiervoor dient de proefpersoon een operatie te ondergaan waarbij een CI aangebracht.

Met behulp van dit implantaat, in dit verband ook wel Tinnitus Implantaat (TI) genoemd, wordt opnieuw geluid naar die hersenkernen gestuurd die het ontbrekende geluidssignaal gingen compenseren. De onderzoekers in Maastricht geven aan "per patiënt op zoek te gaan naar de ideale situatie waarbij we de elektrische stimulatie zodanig willen gaan aanbieden dat de patiënt het niet meer waarneemt."

Versillen neurostimulator en Tinnitus Implantaat

Bij beide bovengenoemde methodes is een operatie nodig waarbij een apparaatje (de neurostimulator dan wel het implantaat) in het hoofd wordt geplaatst. Bij de neurostimulator staan de elektroden echter in directe verbinding met de hersenen, terwijl de elektrodes in een Tinnitus Implantaat (TI) verbonden zijn met het slakkenhuis (cochlea). Bovendien heeft een TI ook een uitwendig gedeelte (spraakprocessor) en de neurostimulator niet. Dit komt omdat het TI ook bedoeld is om geluid op te vangen en naar het slakkenhuis te leiden. De neurostimulator heeft geen werking met betrekking tot gehoorverlies.

Het opdoen van nog meer medische kennis over de netwerken en hersengedeeltes die betrokken zijn bij oorsuizen is van belang voor verdere ontwikkelingen rondom neurostimulatie bij tinnitus.

Hoe staat het er nu voor en wat is er in de nabije toekomst van deze ontwikkelingen te verwachten?

Op dit moment worden de onderzoeksgegevens van de behandelingen waarbij corticale implantatie wordt toegepast nader geanalyseerd. Meer informatie hierover is te vinden op www.oorsuizen.be en www.umcg.nl. Onderzoek wordt momenteel gedaan naar de mogelijkheid van beïnvloeding van bepaalde hersendelen met toediening van prikkels op afstand, dus buiten de schedel.

Momenteel worden in Maastricht de effecten van diepe hersenstimulatie in de hersenstam op tinnitus onderzocht bij ratten, maar bij veelbelovende resultaten zal dit onderzoek zich later kunnen uitbreiden naar proefpersonen.

Eind 2011 was er in Delft een eerste prototype van een neurostimulator gemaakt. Het moment dat de eerste ‘mini-neurostimulatoren’ bij tinnituspatiënten onder de hersenpannen kunnen worden geplaatst, is nog lang niet daar, vertelde De Ridder begin 2012 in HOREN. “Dat duurt nog tientallen jaren. Behalve een miniaturisering van het apparaat, moeten we nog meer medische kennis opdoen over de netwerken en

hersengedeeltes betrokken bij oorsuizen. Weten we hoe we het beste bepaalde hersengebieden onder controle kunnen houden, dan kunnen we de stroomstimulatie in de hersenen gericht toepassen.” Is de neurostimulator eenmaal klaar, dan moeten ook de werking en het maatschappelijk belang nog wetenschappelijk worden bewezen. “Proeven met dieren en proefpersonen gaan altijd hieraan vooraf”, vertelde De Ridder.

Het Tinnitus Implants is inmiddels geïmplantéerd bij de eerste drie patiënten die aan één kant doof zijn en aan dat oor ook last hebben van oorsuizen. Het is de bedoeling dat dit TI zodanig wordt afgesteld dat er een ‘stiltecode’ wordt gevonden waardoor de patiënt geen last meer ervaart van het oorsuizen. Implantaties bij meerdere patiënten is de volgende stap. In totaal zullen tien patiënten geïmplantéerd worden. De onderzoekers hopen binnen twee jaar goed resultaat te hebben. Pas als alle testresultaten binnen zijn en verwerkt zijn, kan worden gekeken naar mogelijke beschikbaarheid voor en toepassing bij een groter publiek.

Hoewel er dus hard aan wordt gewerkt, is ‘genezing’ of ‘reparatie’ van tinnitus op de korte termijn nog niet aan de orde. Daarom is belangenbehartiging op het gebied van tinnitus nog hard nodig. De werkgroep belangenbehartiging van de Commissie Tinnitus & Hyperacusis van de NVVS is dan ook volop actief, onder andere met het helpen stroomlijnen van de hulpverlening.

Fred Verbeek van de werkgroep belangenbehartiging van de NVVS-Commissie Tinnitus & Hyperacusis kreeg zo’n twintig jaar geleden last van tinnitus. Hoewel er inmiddels wel het een en ander verbeterd is op het gebied van verwijzingen en het stellen van de diagnose tinnitus en/of hyperacusis, is er nog steeds een grote slag te slaan, meent Fred. “Nog altijd weten sommige patiënten na de diagnose niet waar ze terecht kunnen en waarvoor. Er zijn veel verschillende organisaties en verenigingen die zich met hulpverlening rondom tinnitus

en hyperacusis bezighouden. Denk aan Audiologische Centra, GGMD, ziekenhuizen etc. En dan nog diverse ‘particuliere’ aanbieders van behandelmethodes of trainingen. Dat is verwarrend voor de patiënt.”

Route

En daar ligt een belangrijke taak voor de werkgroep belangenbehartiging van de NVVS-Commissie Tinnitus en Hyperacusis. “Wij zetten ons ervoor in om de positie van degenen met tinnitus en/of hyperacusis te versterken en de hulpmogelijkheden te stroomlijnen.

We willen een soort vaste route ontwikkelen en op basis daarvan bekijken op welke plekken in die route er nog ‘gaten’ zitten in het hulpaanbod.” Die route begint wat Fred betreft bij de huisarts. Deze moet goed geïnformeerd zijn over wat de aandoening is en welke opties er zijn die kunnen helpen ermee om te gaan. “De huisarts is de entreepoort van de hulpverlening; van daaruit kunnen verdere opties worden uitgezet.” Na een onderzoek door de kno-arts om medische oorzaken uit te sluiten, moet de huisarts de regie houden, de resultaten terug-

horen en dan eventueel de volgende stap uitzetten naar hulp bij het leren omgaan met de tinnitus en/of hyperacusis. De huisarts kan het beste constateren of de patiënt dit nodig heeft en de vinger aan de pols houden. De werkgroep wil de verschillende partijen die zich met de zorg voor mensen met tinnitus en hyperacusis bezighouden om de tafel krijgen en afspraken maken hoe deze route er uit moet zien.

Aanbod

De NVVS moet volgens Fred Verbeek een rol spelen in het inventariseren van het aanbod op het gebied van hulpverlening en de kwaliteit daarvan, bijvoorbeeld door te kijken bij welke methodes wetenschappelijk onderzoek is gedaan naar de effecten. “Het is ook onze taak om de mogelijkheden van vergoeding van zorg op het gebied van tinnitus en hyperacusis in kaart te brengen.” Daarnaast houdt de werkgroep zich bezig met onder andere voorlichting geven aan werkgevers over tinnitus en hyperacusis en de belangen van militairen en oorlogsveteranen, die in hun werk veelvuldig blootgesteld worden of zijn

Fred Verbeek: “Belangenbehartiging is een lange termijntraject waar veel partijen bij betrokken zijn.”

aan lawaai. Op deze gebieden is al wel het nodige bereikt, bijvoorbeeld het realiseren van een folder in samenwerking met de kno-vereniging en diverse publicaties in militaire vakbladen.

Fred: “Maar daarmee zijn we er nog niet. Dit soort zaken zijn niet met één telefoontje geregeld. Het is veel proberen, achter afspraken aanzitten en

contacten heel actief warm houden. Belangenbehartiging is een lange termijntraject waar veel partijen bij betrokken zijn. Het duurt een tijd om alles en iedereen op elkaar af te stemmen en werkgevers, experts en hulpverleners het belang in te laten zien van hun bijdrage hieraan. Maar als we dat voor elkaar zouden krijgen...dan heb je ook wat!”

Is de neurostimulator eenmaal klaar, dan moeten ook de werking en het maatschappelijk belang nog wetenschappelijk worden bewezen.

Draagt u uw steentje bij?

De werkgroep belangenbehartiging kan dit werk niet alleen en is daarom op zoek naar vrijwilligers die de werkgroep willen versterken. Heeft u affiniteit met tinnitus en hyperacusis? Bent u goed in netwerken? Bent u bereid zich voor lange tijd actief in te zetten? Kijk dan voor het complete functieprofiel op www.nvvs/vacaturebank en neem contact op met vrijwilligersondersteuner Jeanette Noordhof (j.noordhof@nvvs.nl).

Ervaar het unieke Comfort Digisystem geluid

Moet u zich inspannen om bijvoorbeeld een telefoongesprek te kunnen voeren, om alles te volgen van wat er gezegd wordt tijdens een etentje? Of heeft uw kind moeite om de leerkracht in de klas te verstaan? Dit hoeft niet zo te zijn. Gehoorverlies mag geen belemmering vormen voor het dagelijkse leven.

De Comfort Digisystem producten bieden u de oplossing.

De service van Comfort Audio

Wij als Comfort Audio hebben service en dienstverlening hoog in het vaandel staan en zullen er dan ook alles aan doen om u het beste te bieden. Wij kunnen op ons kantoor in Hoorn, bij u thuis, op school of op het werk een inventarisatie maken van het probleem om u zo een passende oplossing aan te bieden.

U kunt onze producten kosteloos voor een periode van maximaal 6 weken uitproberen.* Als u besluit tot koop, kunnen wij na goedkeuring van de kno-arts of audiologisch centrum de declaratie m.b.t. solo-apparatuur voor u indienen bij de gecontracteerde zorgverleners.

*vraag naar de voorwaarden

www.comfortaudio.nl | info@comfortaudio.nl | Tel. 0229 870 110

Peter van der Ende: 'Ik ben dankbaar dat mensen met tinnitus kracht en moed putten uit het verhaal dat ik op voorlichtingsavonden houd'

De NVVS telt 350 actieve vrijwilligers.

In deze rubriek, waarin vrijwilligers elkaar ondervragen, leert u ze kennen. Deze keer stelt Rennie van Moolenbroek de vragen aan Peter van der Ende.

Ben je zelf slechthorend?

Aan beide oren heb ik een verlies van 65 dB in het spraakgebied. Daarnaast heb ik sinds 2003 tinnitus in beide oren. Ik hoor constant een suis aan beide kanten plus een piep in het linkeroor.

Wat is je functie binnen de NVVS?

Sinds 2005 ben ik betrokken bij de Commissie Tinnitus & Hyperacusis. Na enkele jaren voorzitterschap houd ik me nu voornamelijk bezig met voorlichting. Ik geef lezingen en beantwoord vragen via de mail en de telefoon. Hiermee ben ik ongeveer 30 uur per maand bezig.

Wat was (en is) de motivatie om vrijwilliger te worden bij de NVVS?

Nadat ik zelf na tinnitus therapie weer deels terugkeerde in het arbeidsproces voelde ik de sterke behoefte om lotgenoten te helpen en bij te staan in het proces te leren omgaan met deze aandoening. Bij lotgenotencontact gebruik je elkaar soms als 'klaagmuur' en dat mag ook wel eens, maar belangrijker nog is elkaar op te bouwen. Erkenning en herkenning zijn daarbij bijzonder belangrijk.

Welke belevenis tijdens jouw vrijwilligerswerk blijft je nog altijd bij?

Bij een van mijn voorlichtingsavonden kwam na mij een kno-arts aan het woord. Hij vertelde dat ik, wat hem betrof, zo kon gaan werken in zijn polikliniek. Dan kon hij de mensen die hij naar huis moest sturen met de mededeling dat hij hen niet verder kon helpen, naar mij sturen. Een kroon op mijn werk vind ik dat!

Ook probeer ik altijd wel wat humor in mijn verhaal te brengen; mensen reageren daar altijd heel positief op: "Wat is het goed te horen dat u ondanks de tinnitus toch nog zo veel leuke en mooie dingen meemaakt".

Peter van der Ende

Leeftijd: 49 jaar

Woonplaats: Delft

Beroep: Facilitair manager bij een grote scholengemeenschap in Rotterdam

Gezin: Getrouwd met Ina, 3 kinderen waarvan de oudste in Rotterdam woont en studeert en de twee jongsten nog thuis wonen.

Wat voor vereniging is de NVVS volgens jou?

Een warme club van betrokken mensen met een duidelijke missie om lotgenoten zo veel mogelijk te helpen en bij te staan.

Heb je nog tijd voor hobby's?

Jazeker, motorrijden is voor mij een heerlijke ontspanning. Na lang zoeken heb ik de meest 'stille' motorhelm gevonden en gecombineerd met oordoppen heb ik dan zo min mogelijk last van het lawaai. Tevens ben ik een enthousiast darter en speel ik orgel en piano.

Wie zou jij voor de volgende keer willen uitnodigen?

Jetty Mouw, zij is voorzitter van de afdeling Breda en ook voorlichter.

MOEDER GEEFT SAMEN MET NVVS KINDERFOLDER UIT OVER BRUGHOEKTUMOR

‘Mama heeft een bolletje in haar hoofd’

Wie de diagnose brughoektumor krijgt, herkent het vast wel. Vele vragen wervelen door je hoofd; wat nu? Is het ernstig? Hoe moet het thuis? En met mijn werk? Wat moet ik regelen? Een vraag die er voor Carla Kop bij kwam toen in 2010 bij haar een brughoektumor werd ontdekt, was: hoe leg ik dit uit aan mijn kinderen? Haar eigen ervaringen daarmee zette zij op papier. De NVVS heeft nu dat verhaal omgezet in een informatieve folder voor kinderen, die vertelt wat er allemaal gebeurt als papa of mama ‘een bolletje in het hoofd heeft’.

Carla Kop kreeg in 2010 te horen dat ze een brughoektumor had. Haar kinderen waren toen 8 en 10. “Ik heb wel naar informatie voor kinderen gezocht, maar kon niets geschikts vinden. Ik heb het toen inderdaad uitgelegd door

te vertellen dat mama een bolletje in haar hoofd had”, vertelt Carla. “Maar dat vonden ze nog vrij abstract. Want wat was dat dan precies voor een bolletje en wat deed dat daar? Ik vond het moeilijk om daar echt op in te gaan, want ik was zelf nog volop bezig met

het proces van acceptatie en alle vragen daaromheen. Ook al is een brughoektumor goedaardig, ik maakte me er toch zorgen over of ik hen nog kon zien opgroeien. Ook over de operatie, die ik in 2012 onderging in Leiden, had ik soms stress. Daar wilde ik hen niet mee belasten. Achteraf gaven ze aan dat ze wel meer hadden willen weten over wat er allemaal in het ziekenhuis ging gebeuren en dat soort dingen. Maar ja op het moment zelf wist ik natuurlijk ook nog niet hoe het ging zijn daar en waar ik wel of geen last van zou hebben daarna.”

Impact

Carla merkte dat haar kinderen het moeilijk vonden om bijvoorbeeld op school te uiten hoe het hele proces voor hen was. “Sommige dingen vroegen ze voor mijn gevoel heel vaak, andere dingen weer niet. Ik wilde duidelijker krijgen voor mezelf wat de impact op hen was.” En dus praatten Carla en haar man er veel over met de kinderen toen de operatie achter de rug was. “We hebben het over van alles gehad, ook over hoe ik zelf de brughoektumor ervoer. Soms vond ik hem bijvoorbeeld eng, soms vervelend, soms merkte ik even

De vele gesprekken die Carla Kop met haar gezin voerde over haar brughoektumor, verwerkte ze in de tekst voor de folder.

‘Het schrijven van de tekst hielp mijn kinderen om het te verwerken. En mij ook’

niet dat ie er was. De gesprekken maakten de brughoek voor hen wat minder abstract. Ik schrijf zelf altijd veel van me af, dat heb ik in die periode ook gedaan op mijn blog. Het leek me daarom goed om dingen uit die gesprekken ook op te schrijven. Misschien dat anderen daar wat aan zouden hebben, al gaat elk kind er weer anders mee om natuurlijk.”

De zoon en dochter van Carla vonden het best stoer om mee te schrijven aan het verhaal en daar andere kinderen mee te helpen. “Het hielp hen om het te verwerken. En mij ook. Ik vind het fijn als ik hiermee bij kinderen een stukje onzekerheid weg kan nemen

over de operatie of bestraling en alles eromheen. Ze kunnen daardoor gerichter vragen stellen aan de ouders (en andersom) en de informatie nog eens bekijken op het moment dat ze dat zelf willen.” Met Carla gaat het nu goed. “Ik ben blij dat de brughoek weg is. Ik blijf uiteraard wel onder controle, dus het is nog niet allemaal voorbij. Maar ik kan de draad nu weer oppakken.”

Behoeft

De NVVS ondersteunt het initiatief van Carla om haar eigen ervaringen te vertalen in informatie voor kinderen van harte. Niet alleen voor volwassenen, maar ook voor kinderen is juiste

informatie van groot belang, zeker als het om zoiets engs als een tumor gaat. NVVS-directeur Joop Beelen: “Ik hoop dat deze nieuwe folder helpt om kinderen goede uitleg en geruststelling te geven. Ik ben blij dat we als NVVS dit initiatief kunnen steunen en dat we deze kinderfolder nu samen met Carla kunnen aanbieden aan wie daar behoefte aan heeft.”

De folder ‘Als papa of mama een bolletje in het hoofd heeft’ is te downloaden via nvvs.nl/winkel

3 REDENEN OM BIJ SPECSAVERS TE KOMEN WERKEN; ZEKERHEID, PROFESSIONALITEIT EN VRIJHEID

1
'De belangrijkste reden voor werken bij Specsavers is vrijheid, ondernemen en vooruitgang. Door zelf te ondernemen moet je niet alleen als Audicien blijven maar ook de vaardigheden van ondernemen jezelf eigen gaan maken. Door jezelf daarin te ontwikkelen kan je als zelfstandig ondernemend Audicien alleen maar beter worden.'

Danny Jonkers
audicien (StAr gecertificeerd)
Specsavers Purmerend

2

'De belangrijkste reden voor werken bij Specsavers is dat ik alle mogelijkheden krijg om mijn vak als Audicien professioneel uit te voeren. Daarnaast wordt er een ondernemersmentaliteit en veel zelfstandigheid verwacht. Het is dus meer dan het Audiciens vak alleen. Je runt je eigen bedrijf, waarbij je gebruik kunt maken van alle gemakken van een groot en georganiseerd bedrijf.'

Dennis van der Stam
audicien (StAr gecertificeerd)
Specsavers Huizen

3

'Ik heb gekozen voor werken bij Specsavers vanwege de professionaliteit. Bij Specsavers draait het niet om snelheid en omzet alleen. De organisatie zet de Audicien centraal en geeft je de vrijheid maar ook de sturing om je vak goed uit te kunnen oefenen. Ik ben erg blij met mijn overstap naar Specsavers. Ik heb plezier in mijn werk en dit straalt ik weer uit naar de klant. Zo krijgt de klant een goed advies op maat en dat is waar het om draait in dit vak!'

Hennie Holwerda
audicien (StAr gecertificeerd)
Specsavers Dokkum

Neem snel contact op met Sanja Lageweg op +31(0)6 528 63 164,
mail naar sanja.lageweg@specsavers.com of ga naar
vacatures.specsavers.nl om een afspraak te maken.

Uw ervaring is goud waard!

Praktische tips, valkuilen, handvaten en inspirerende verhalen. U beschikt wellicht over allerlei ervaring met omgaan met een hooraandoening. Anderen hebben die ervaringskennis misschien nog niet, maar willen dolgraag van uw ervaringen leren. Uw bruikbare ervaringskennis en tips rondom omgaan met een hooraandoening kunt u delen in één van de kleinschalige themasessies die in het kader van het NVVS-project Ervaringskennis worden georganiseerd. Deze 'ervaringskennis' wordt in het project verzameld en toegankelijk gemaakt via een ErvaringsKennisDatabank. Het is de bedoeling dat dit een dynamisch geheel wordt waarin steeds weer nieuwe ervaringen en tips worden toegevoegd.

In 2012 vonden al zo'n 15 ervaringsessies plaats. In het eerste kwartaal van 2013 hebben sessies plaatsgehad over hyperacusis, over het hebben van een dubbele beperking (slechtziend en slechthorend), Ménière en BAHA.

Tip Top-3

Voorbeelden van tips uit de ervaringsessies:

"Ik werd wanhopig van het geluid van rijdende auto's door mijn smalle straat, en heb me aangeleerd om daar niet naar te luisteren. Ik doe bijvoorbeeld spelletjes en opdrachten op de computer die voor afleiding zorgen." (Hyperacusis)

"Ik draag regelmatig de badge 'Spreek duidelijk, dan versta ik je beter'.* Die heb ik dan op mijn jas. Het is wel geen mooie badge, maar het is toch beter dan dat je het op je voorhoofd hebt staan! In mijn huis heb ik de badges ook overal opgeplakt. Als je de deur binnenkomt, dan móet je wel duidelijk spreken en dat helpt zo goed!"

"Ik heb een veiligheidskoordje aan mijn BAHA. Als hij dan per ongeluk af valt, zoals laatst bij het aantrekken van mijn jas, dan bungelt hij aan het koordje."

* verkrijgbaar via nvvs.nl/winkel

Uw ervaringen over omgaan met een hooraandoening zijn goud waard voor anderen. Deel ze in het project Ervaringskennis!

Het waren soms indrukwekkende werksessies, met steeds krachtige en inspirerende deelnemers.

Voor de komende periode staan onder andere de thema's 'het nieuwe werken' en 'muziek' op het programma. Daarnaast staan er ook sessies voor partners van mensen met een hooraandoening op de rol, evenals een ervaringsbijeenkomst speciaal voor mensen met een hooraandoening in de leeftijdsgroep 30-45 jaar.

ErvaringsKennisBank

Tot nu toe zijn er al zo'n 140 ervaringsverhalen verzameld. Momenteel zijn we druk bezig met de voorbereidende fase van het laten ontwerpen en bouwen van een ErvaringsKennisBank. Dit zal een webapplicatie worden waarin alle verzamelde, bruikbare ervaringskennis beschikbaar wordt gesteld. Als u bijvoorbeeld voor het eerst tegen de uitdagingen rondom het hebben van een hooraandoening aanloopt, kunt u in deze ErvaringsKennisDatabank verschillende tips, ervaringsverhalen en strategieën vinden en hier uw voordeel mee doen. Hoe diverser dit aanbod is, hoe beter. Immers: wat voor de één werkt, werkt voor een ander misschien niet. Zo kunt u in de waaier van ervaringen zelf kijken welke tips en inzichten in de eigen situatie zouden werken.

Wilt u meer lezen over het project, kijk dan op www.nvvs.nl/ervaringskennis. Hier kunt u ook in de gaten houden welke werksessies er op korte termijn gaan plaatsvinden. Ziet u een thema waarover u kennis en tips in huis heeft? Aarzel dan niet en meld u aan, uw ervaringen zijn goud waard voor anderen!

Woning bezichtigen als je hyperacusis hebt

Graag roep ik u op om te reageren op het volgende: Ik heb een huurhuis en woon in Rotterdam. Vanwege geluidsoverlast zoek ik een andere huurwoning in Rotterdam. Ik heb tinnitus en hyperacusis. Als het dan zo ver is dat ik de woning van mijn keuze mag bezichtigen (systeem Woonnet Rotterdam-Rijnmond, dus corporaties), maar ook bij particuliere verhuurders, krijg ik hooguit een half uur de tijd om wat rond te lopen en dan wil de verhuurder meteen weten of ik de woning accepteer. Op mijn vraag of ik de woning - bij voorkeur in mijn eentje - minimaal een uur, en bij voorkeur 's avonds als de mensen thuis komen en de tv aangaat, mag beluisteren omdat ik een hoorprobleem heb, krijg ik vrijwel altijd NEE te horen. Zelfs de brief van de huisarts die ik bij me heb om mijn verzoek kracht bij te zetten, wil men niet eens aanpakken! Er zullen vast lezers zijn die dit probleem ook hadden en hebben. Graag ontvang ik ideeën en suggesties om dit in het vervolg zo aan te pakken dat ze wel hieraan hun medewerking willen (moeten?) geven.

Naam en adres bij de redactie bekend

De NVVS heeft inmiddels een voorbeeldbrief t.b.v. betreffende verhuurcorporatie opgesteld. Mocht u hierin interesse hebben om zelf op te sturen, neem dan contact op via info@nvvs.nl. De NVVS is benieuwd naar tips en suggesties van anderen met hyperacusis en/of tinnitus en hoopt dat een verzameling van deze tips, bijvoorbeeld op de website, weer anderen kan helpen die hier tegenaan lopen.

Bedankt

In het vorige nummer van HOREN deed Maria Recourt een oproepje voor het boek 'Weg met onze schuchterheid' waar ze naar op zoek was. Twee dagen na het verschijnen van HOREN had ze het boek al in de brievenbus. Maria heeft het boek in één adem uitgelezen en bedankt iedereen die op haar oproepje gereageerd heeft.

Gezocht: ervaringen met gebruik T-stand bij theaterbezoek

In diverse theaterzalen is een ringleiding/infrarood-voorziening aanwezig zodat ook slechthorende bezoekers kunnen genieten van de voorstellingen. De NVVS is er op geattendeerd dat deze optie niet altijd het gewenste resultaat geeft, bijvoorbeeld wanneer iemand weinig hoge tonen meer kan horen of door andere hoorproblemen. Het geluid wat men geacht wordt via de T-stand te horen, wordt dan overstemd door het harde geluid uit de luidsprekers. Wat zijn uw ervaringen met het gebruik van de T-stand bij bijvoorbeeld dansvoorstellingen?

Laat het ons weten door een berichtje te sturen naar horen@nvvs.nl of via Twitter: @NVVS_ of Facebook: www.facebook.com/nvvs.nl.

Standbeeld

Sinds enige jaren hebben we een buitenhuis in de buurt van het dorpje Trevignano Romano op ongeveer 40 kilometer boven Rome. Wanneer we met vrienden in het dorp aankomen, maken we altijd stevast een rondje om het centrale dorpsplein waar een groot standbeeld staat. Steeds is dan de vraag aan onze gasten; wat doet die man daar met dat jongetje op zijn knie? Meestal krijg je het commentaar 'jeetje toen ook al!'. Begrijpelijk in deze roerige tijden van de katholieke kerk, maar daar krijg je natuurlijk geen standbeeld voor. Het standbeeld dateert uit 1989 en is opgericht om abt Tommaso Silvestri te eren en te gedenken. Silvestri werd in 1744 geboren in Trevignano en stierf er in 1789. Als eerste Italiaanse geestelijke trok hij zich het lot van de doven aan en na audiëntie bij Paus Pius VI kreeg hij de opdracht naar Parijs te reizen om er bij abt Charles L'Épée gebarentaal te leren. Zijn motto was: 'het gebaar vervangt de stem, opdat door de ogen binnenkomt wat niet door het oor kan binnengaan'. Vermoedelijk ligt de oorsprong van de gebarentaal in Spanje. De eerste publicatie erover is van Melchor de Yebra uit 1592. Het is zeker niet verwonderlijk dat veel kennis over gebarentaal juist bij monniken en in kloosters terecht kwam, omdat ouders vaak hun niet horende kind aan de zorgen van monniken toevertrouwden. Tommaso begon zijn eigen schoolje voor dove kinderen in zijn dorp Trevignano, maar overleed al na vijf jaar. Zijn standbeeld spreekt voor zich, althans voor degenen die weten waar het over gaat. Dr. Berend E. Glazenburg

Gedicht

ENGELAND

HET LAWAAI VAN DE GROTE
KIEZELS IN DE GOLFSLAG
VAN DE ZEE

Ik hoor, ik hóór!
Blijdschap schreit mij d'ogen vol
D'oren zijn nog horendol
van de kletterende kiezels
Ratelend, klaterend in het zilte
En ik schreeuw het uit van binnen
want ik hoor, ik hoor, ik hóór!

Janny Buitenhek-Smits

Ondertussen op Twitter....

@Bianske: @NVVS_ Verhaal Willem Schoonen zo herkenbaar helaas. Mijn tinnitus gaat al meer dan 20 jaar gelijk met mij naar bed. Zucht.

@BiancavdHorst: 100% Slechthorend = empowerment! Wat kun JIJ doen om je leven in eigen hand te houden. Niet met de vinger wijzen, maar communiceren.

@margrietvanloon: @NVVS_ in Breda. presentatie van Peter vd Ende over tinnitus (oorsuizen) en hyperacusis (overgevoeligheid voor geluid). Goede presentatie!

OPCI start project om kwaliteit van zorg rondom CI te verbeteren

Over het algemeen zijn CI-gebruikers erg tevreden, zo bleek uit een enquête die eind 2010 is uitgezet onder de CI-dragende leden van de NVVS. De overgrote meerderheid van de ondervraagden gaf aan dat de kwaliteit van leven na implantatie verbeterd is. Maar er zijn nog de nodige verbeterpunten, zo constateert OPCI (Onafhankelijk Platform Cochleaire Implantatie). OPCI is een samenwerkingsverband van NVVS, St. Plots- en laaddoven, FODOK, FOSS, Dovenschap en Jongerencommissie. Onlangs is het platform een driejarig project gestart dat de kwaliteit van zorg rondom CI moet helpen te verbeteren.

“Zorg en aandacht van belangenorganisaties op het gebied van CI blijft nodig”, meent projectleider Inge Doorn. “Zo hoorde ik onlangs van ouders dat zij geen vergoeding kregen voor het tweede implantaat van hun zoontje. En dat terwijl vorig jaar de nieuwe regel is ingegaan dat bij kinderen onder de 5 jaar ook een tweede CI vergoed moet worden. Volgens de verzekeraar is er nog geen code in het systeem om deze ingreep onder te registreren en kunnen ze dus niet tot vergoeding overgaan. Dat soort zaken trek ik me erg aan; situaties als deze geven aan dat er echt nog wel wat gedaan moet worden.”

Kwaliteitsaspecten

“In de huidige situatie is er nog onduidelijkheid over bijvoorbeeld wanneer een CI vernieuwd moet worden, wat je moet doen als een CI kapot is of wat je van een CI-team mag verwachten”, geeft Inge aan. “Wij moeten hierover goed in gesprek gaan met de ziekenhuizen en andere partijen. We gaan in kaart brengen welke kwaliteitsaspecten belangrijk zijn, onder andere door een vragenlijst voor te leggen aan CI-gebruikers. Daarbij kijken we ook naar de bestaande kwaliteitscriteria die in de Veldnorm opgenomen zijn. Deze moeten vooral concreter, vinden wij. Zo staat er bijvoorbeeld dat een CI-team moet zorgen voor goede bereikbaarheid, maar wat wordt dan gezien als ‘goed’? Wij werken er hard

aan dat onze suggesties worden meegenomen in de nieuwe Veldnorm.”

Uit de praktijk

Wat Inge betreft zijn er in de praktijk nog diverse situaties waar aandacht aan besteed moet worden als het gaat om kwaliteit van de zorg rondom CI. “Ik vind het zelf bijvoorbeeld frustrerend dat je als CI-gebruiker in een ziekenhuis

Inge Doorn: “Zorg en aandacht van belangenorganisaties op het gebied van CI blijft nodig.”

toch altijd een beetje geïntimideerd bent door de omgeving en de arts met al zijn kennis. Door dat hiërarchische gevoel, zal je niet altijd al je vragen stellen. Ik vind dat artsen daar op moeten inspringen. Klantgericht zijn is niet alleen maar vriendelijk zijn, maar ook vragen signaleren die iemand misschien wel heeft maar ze niet durft te stellen.”

Uit de enquête van de NVVS-Commissie CI bleek dat de afstand tot het CI-team voor ouderen soms te groot is. De CI-centra bieden bovendien ieder hun eigen revalidatieprogramma. Dat hiertussen grote verschillen bestaan, is slechts in beperkte mate bekend: nog geen derde van de geënquêteerden wist dit. Ook kan het revalidatieprogramma op punten verbeterd of uitgebreid worden. Inge: “Als je CI is ingesteld, moet je nog zoveel leren: telefoneren bijvoorbeeld en eigenlijk ook echt opnieuw leren horen. Volgens de huidige regels moeten ziekenhuizen daarin ondersteuning bieden, maar het komt nog weinig voor dat ziekenhuizen zelf een cursus op dit gebied aanbieden.”

Naar aanleiding van de uitkomsten van de enquête, beveelt de CI-commissie aan nazorg en service over het hele land aan te bieden, bijvoorbeeld door inschakeling van AC's en (gedeeltelijke) overdracht van de nazorg. “In urgente situaties valt er nu weinig te regelen: je moet voor onderhoud en reparaties altijd bij je eigen CI-centrum zijn. Dat kan beter, want wat als je net met vakantie op de Veluwe bent en een ander centrum dan dichterbij is?”, meent Inge. “Er zijn maar acht CI-centra in het hele land, dus dan mogen die best een beetje flexibel zijn. Ook in de weekenden is er nu geen plek waar je met spoed heen kan voor bijvoorbeeld een reparatie. Omdat een kapot CI niet levensbedreigend is, kun je binnen de ziekenhuizen in de weekenden niet terecht voor spoedreparaties. Maar wie dit overkomt, kan dan gewoon geen contact maken. Dat is misschien niet levensbedreigend, maar heeft wel een grote impact op dagelijkse situaties.”

Dit jaar gaat OPCI aan de slag met het inventariseren van de kwaliteitsaspecten, volgend jaar zullen alle gegevens geanalyseerd worden. Uiteraard berichten we dan over de uitkomsten.

NVVS-directeur Joop Beelen bedankt José Verheul voor de waardevolle bijdrage die zij de afgelopen jaren als vrijwilliger leverde.

José Verheul lid van verdienste

Na ruim acht jaar stopt José Verheul met haar werkzaamheden voor de NVVS-Commissie CI en voor OPCI. De NVVS is José erg dankbaar voor haar inzet de afgelopen jaren. Tijdens haar laatste vergadering met de Commissie CI is José benoemd tot lid van verdienste van de NVVS.

José: “Toen ik in 2004 voor het eerst kennismakte met de NVVS en OPCI, spraken de brede aspecten van en rondom slechthorendheid, CI en Tinnitus mij heel erg aan. Dit omdat ik zelf slechthorend ben, CI-gebruiker ben en tinnitus heb. Ik vond het fijn om mijn kennis van deze onderwerpen over te brengen aan anderen. Ik heb veel interessante mensen leren kennen en mooie ervaringen opgedaan. Ik kijk met trots terug op de lezingen die ik heb gegeven en bijeenkomsten die ik heb helpen organiseren, zoals over CI en muziek. Ook het modereren van het forum van NVVS en FOSS en van het OPCI-forum vond ik erg leuk. Ik heb me met veel plezier ingezet voor CI-gebruikers. OPCI, CI-ON en de Commissie CI zullen dat ook blijven doen; dit project is daar een goed voorbeeld van. Ik blijf nog wel met CI bezig op mijn eigen forum en website voor de achterban. Met pijn in mijn hart neem ik afscheid, nu is het tijd voor mijn gezin en voor mezelf.”

www.siemens.nl/hoortoestellen

Willy en René van de Kerkhof in een één-tweetje

“Wij laten van ons horen”

Voetbaliconen en tweelingbroers Willy en René van der Kerkhof (61) zijn nog steeds vaak te vinden bij PSV, hun oude club waar ze ooit furore maakten als voetballers. René als rechtsbuiten, Willy als middenvelder. Tegenwoordig zijn ze beide slechthorend. Dat weerhoudt ze er echter niet van om van PSV te genieten. “Dankzij de hoortoestellen van Siemens kunnen we weer goed functioneren.” Mensen durven vaak niet te zeggen dat ze last hebben van hun gehoor, laat staan dat ze een hoortoestel nemen.

De eenenige tweeling vindt het jammer dat er rond slechthorendheid nog een taboe bestaat. Samen – als een team – doorbreken ze de stilte rond dit onderwerp. René: “Als je last hebt van je ogen, neem je een bril, hoe oud je ook bent. Als je last hebt van je gehoor, is het logisch dat je een hoortoestel neemt. Zo simpel is het. Als het je helpt, waarom zou je dat dan niet doen? Het heeft mijn leven verbeterd. De eerste keer dat ik die dingen in had, liep ik naar buiten en hoorde ik het verkeer weer voorbijrazen. Dat was zo bijzonder! Ik kan het iedereen aanraden.”

Willy draagt het nauwelijks zichtbare hoortoestel Eclipse. Een zogeheten in het oor-hoortoestel. René draagt Motion hoortoestellen. Willy: “Voor ons is het normaal, slechthorendheid komt bij ons in de familie voor. Los van elkaar constateerden René en ik tegelijkertijd op ons vijftigste dat we niet goed hoorden.” René: “Bij mij was het een vriend bij PSV die zei: ‘Joh, laat er eens naar kijken.’” Willy: “Bij mij was het mijn vrouw. Blijkbaar zette ik de televisie steeds zo enorm hard dat ze op een dag zei: ‘Willy, het wordt tijd dat je je gehoor laat checken’. De toestellen hebben onze levens teruggegeven. We functioneren weer, dankzij Siemens. Een voetbal was vroeger ons verlengstuk, nu zijn dat de hoortoestellen.”

Al meer dan 130 jaar richt Siemens zich onafgebroken op een beter leven voor mensen met een gehoorverlies. Maar wat betekent een gehoorverlies voor u? Hoe werkt uw gehoor? Welke verschillende oplossingen zijn er? Op al deze vragen vindt u een antwoord in het gratis informatiepakket. Vraag het pakket nu aan.

Kijk op www.siemens.nl/hoortoestellen en vraag het gratis informatiepakket aan.

Life sounds brilliant.

Grow2work zoekt buddy's

Zet je in je CV dat je slechthorend of doof bent? Welke voorzieningen zijn er op het gebied van werk? Wat vinden je collega's ervan als je solo-apparatuur gebruikt tijdens een werkbespreking? Ben jij slechthorend of doof en heb jij een leuke baan? Vind jij het leuk om jongeren te helpen bij alle vragen die zij hebben bij het zoeken naar een baan? Dan zoekt Grow2work jou.

Voor slechthorende of dove jongeren is werken lang niet zo vanzelfsprekend als voor horende jongeren. Zij doen vaak minder ervaring op in bijbaantjes en stages. En eenmaal aan het zoeken naar werk is er veel behoefte om met anderen ervaringen te delen. Grow2work staat voor samen-groeien-naar-werk. Het is een gezamenlijk project van de landelijke belangenorganisaties van doven en slechthorenden (waaronder de NVVS). Grow2work wil mensen die elkaar kunnen helpen op het gebied van werk met elkaar in contact brengen.

Voor het project zijn wij op zoek naar buddy's. Een buddy is iemand die zelf slechthorend of doof is en een baan heeft. Een buddy wordt gekoppeld aan een werkzoekende jongere en fungeert als vraagbaak. Je deelt je ervaringen, geeft tips, geeft een steuntje in de rug als het tegenzit, brengt mensen met elkaar in contact of misschien kan je wel een soort stageplek regelen op je werk. Voor iedereen zal de ondersteuningsbehoefte anders zijn.

Vind jij het leuk om slechthorende of dove jongeren te helpen? Dan zoeken we jou!

Wie zoeken we?

Ben jij

- tussen de 18 en 45 jaar
- doof of slechthorend
- iemand die op dit moment werkt
- enthousiast over je eigen vak/werk
- iemand die sterk in zijn schoenen staat en dat ook uitstraalt
- gemotiveerd om mee te werken aan dit project
- iemand die trots is op behaalde successen op werkvloer
- iemand met een open houding

Kan jij

- eigen kennis en ervaringen delen met een ander
- realistisch en eerlijk zijn
- je eigen enthousiasme en oplossingen overbrengen op een ander
- twee uur in de week vrijmaken voor Grow2work

En vind jij het leuk om slechthorende of dove jongeren te helpen? Dan zoeken we jou! Meld je snel aan via: www.grow2work.nl.

Meer informatie

Wil je meer informatie?

Neem contact op met Inge Doorn en Martin van de Beek.

grow²work

info@grow2work.nl
www.grow2work.nl

[facebook/grow2work](https://facebook.com/grow2work)
[twitter:@grow2work](https://twitter.com/grow2work)

Met een tolk in de hand door het hele land

In het kader van het project Kwaliteit TeleTolk (KTT) vonden er in februari en maart een negental testdagen plaats waar bij (plots- en laat)dove en slechthorende deelnemers met behulp van een tolk op afstand gesprekken hebben gevoerd met horende tegenspelers.

TEKST: Casper van der Velde

Wat is teletolken?

Teletolken is de verzamelnaam voor tolken die via een internetverbinding gesprekken vertalen tussen slechthorenden of doven en horenden. Het gaat daarbij wel te verstaan om een verbinding met videobeeld, audio en tekst tegelijk. Dit heet Total Conversation en is zeer geschikt voor het op afstand inzetten van zowel NGT-, NmG- als schrijftolken. Tijdens het teletolken is de tolk, in tegenstelling tot een 'gewone' tolk, niet in dezelfde ruimte als de gesprekspartners. De tolk wordt opgeroepen met behulp van een laptop, smartphone/ iPhone of tablet. Een uitkomst voor met name de korte gesprekken van 5 tot 10 minuten, waarbij nu geen tolk wordt ingezet. De slechthorende of dove klant kan daarmee letterlijk met de tolk in zijn hand een gesprek aangaan op een moment dat hem dit uitkomt.

Het project Kwaliteit TeleTolk (KTT)

Onder leiding van onze zusterorganisatie Dovenschap is in 2012 het project Kwaliteit TeleTolk (KTT) gestart waarin vrijwel alle partijen uit het werkveld met betrekking tot (plots- en laat)doven en slechthorenden participeren. Naast de belangenorganisaties voor slechthorenden en doven (waaronder de NVVS) en de tolkenorganisaties NBTG en NSV, zijn ook Tolkenet, Signcall, GGMD, Simea (namens o.a. Auris en Kentalis), de Hogeschool Utrecht, UWV en Menzis betrokken bij KTT. KTT moet eind 2013 een set aan kwaliteitscriteria opleveren die zijn opgesteld vanuit het unieke perspectief van tolkgebruikers. Deze criteria gaan dienen als duidelijke handvaten voor iedere organisatie die

Teletolken is de verzamelnaam voor tolken die via een internetverbinding gesprekken vertalen tussen slechthorenden of doven en horenden.

in de toekomst teletolkdiensten gaat aanbieden. Daarnaast worden de kwaliteitscriteria ook aangeboden aan de overheid en zorgverzekeraars.

Testresultaten

Tijdens de testen in februari en maart werden echte gesprekken nagebootst met bijvoorbeeld een bloemist, de juffrouw op school, de meubelmaker, de dokter of de werkgever. Dit waren veelal één op één gesprekken, maar ook vergadersituaties passeerden de revue. Centraal stond steeds de vraag hoe de gespreksdeelnemers het gesprek ervoeren. Zouden zij in de toekomst een teletolk willen gebruiken? "Ja", zo luidde over het algemeen het antwoord, "maar dan moeten er wel verschillende kwaliteitscriteria worden nageleefd."

Testdeelnemers gezocht

De afgelopen maanden zijn meer dan honderd testen uitgevoerd met een groep van ongeveer dertig slechthorende en dove vrijwilligers. Deze testen leverden een schat aan informatie op over de voor- en nadelen van het teletolken. In de periode april tot en met juni willen we nog veel meer testen gaan uitvoeren. Met name testen die vanuit huis of vanaf de straat worden uitgevoerd. Hiervoor zoeken wij tolkgebruikers die mee willen doen aan het project. Doe mee en grijp uw kans om zelf te bepalen wat goed werkt voor u als tolkgebruiker. Er worden testdeelnemers gezocht die NGT-, NmG- of schrijftolken gebruiken. Aanmelden kan via: info@kwaliteitteletolk.nl

Zie voor meer informatie over het project: www.kwaliteitteletolk.nl

Veelgestelde vragen over ondertiteling

RTL Nederland ondertitelt sinds begin maart nu ook diverse Nederlandstalige programma's en richt zich op het ondertitelen van 50% van het Nederlandstalige aanbod in 2014. Daarmee is gehoor gegeven aan de herhaalde oproep van SOAP! (Samenwerkingsverband Ondertitel Alle Programma's!) namens velen slechthorenden en doven. Bij SOAP! (waarin ook de NVVS is vertegenwoordigd) komen regelmatig vragen binnen over ondertiteling. SOAP! geeft daarom in HOREN passend antwoord op drie veelgestelde vragen.

1. Waarom blijft de ondertiteling bij het journaal soms hangen?

Het journaal bestaat uit vaste tekst, die de nieuwslezer voorleest op de autocue, en uit live gesprekken, die spontaan en niet voorbereid zijn. Journaalonderdelen die van tevoren zijn opgenomen, kunnen vooraf worden ondertiteld. De ondertiteling is dan meestal goed van kwaliteit en loopt relatief synchroon met het gesproken woord. Wanneer de nieuwslezer een interview doet met een studiogast of een reporter te plaatse, gaat men over naar spontane gesprekken. Dan moet er live ondertiteld worden. De ondertitelaars moeten eerst de zin afwachten en kunnen daarna pas ondertitelen. Net zoals bij schrijftolken zorgt dit voor een vertraging. De meeste slechthorenden en doven ervaren deze vertraging als vervelend. Doordat de ondertiteling later in beeld komt, wordt het moeilijker om het gesprek te volgen. Beeld en tekst lopen dan niet synchroon.

Een oplossing kan zijn dat live-programma's met vertraging worden uitgezonden. Bijvoorbeeld: het journaal wordt om 20.00 uur uitgezonden, maar de uitzending in de studio begint in feite om 19.58 uur. Zo hebben de ondertitelaars enkele minuten extra de tijd om die live ondertiteling te laten aansluiten. SOAP! bracht dit advies eind 2012 uit aan de Publieke Omroep. De Wereld Draait Door wordt bijvoorbeeld ook met deze 'ondertitelvertraging' uitgezonden en dat werkt heel goed, vinden veel ondertitelgebruikers.

Heeft u zelf ook een vraag over ondertiteling?
Mail naar toegankelijkheid.ondertiteling@gmail.com

2. Soms staat er in de gids dat een programma ondertiteld wordt, maar gebeurt dit in de praktijk niet. Als uitleg geven omroepen soms dat de banden van het (vooraf opgenomen) programma te laat afgeleverd worden aan de ondertitelafdeling. Maar waarom gaat de omroep dan op het moment van uitzenden niet alsnog over op live ondertiteling?

Live ondertiteling wordt gemaakt door meerdere ondertitelaars tegelijkertijd. Wanneer onverwacht de informatie te laat of niet bij de ondertitelafdeling komt, hebben zij niet direct voldoende bezetting om over te gaan op live ondertiteling.

3. Hoe wordt de kwaliteit van ondertiteling bepaald?

Gelijktijdigheid van ondertiteling met de gesproken tekst wordt door slechthorenden en doven als het belangrijkste kwaliteitsaspect beschouwd, zo inventariseerde SOAP!. Daarna komt letterlijkheid: het is belangrijk dat de teksten zo letterlijk mogelijk worden weergegeven. Herkomst (wie zegt wat?), essentie (samenvattende tekst) en spelling volgen daarna. De manier van weergeven van ondertiteling en de sfeeraanduiding van het programma zijn voor slechthorenden en doven de minst belangrijke kwaliteitsaspecten. Deze aspecten van kwalitatieve ondertiteling zijn eind 2012 meegedeeld aan de Publieke Omroep. SOAP! zal deze ook presenteren aan de commerciële omroepen.

Informatie en voorlichting

April

25 Informatiebijeenkomst over tinnitus in Emmen

Tijd: 19.30-21.30 uur | Locatie: Zaal 1, 2 en 3 van het Scheper Ziekenhuis in Emmen | Sprekers: dhr. K. de Vries (ervaringsdeskundige NVVS) en dhr. dr. D. Mutsaers (kno-arts Scheper Ziekenhuis Emmen) | Aanmelden: toegang alleen na aanmelding bij de NVVS via het formulier op nvvs.nl/hooragenda of tel. (030) 635 40 07 | Entree: € 3,- p.p., NVVS-leden gratis | Schrijftolk en ringleiding aanwezig

Mei

07 Informatiebijeenkomst over Ménière in Assen

Tijd: 20.00-22.00 uur | Locatie: Wilhelmina Ziekenhuis Assen, Zaal 2, 3 en 4 | Sprekers: dhr. dr. A.F. Holm (kno-arts Wilhelmina Ziekenhuis Assen) en mw. M. Hoge (ervaringsdeskundige NVVS) | Aanmelden: toegang alleen na aanmelding bij de NVVS via het formulier op nvvs.nl/hooragenda of tel. (030) 635 40 07 | Entree: € 3,- p.p., NVVS-leden gratis | Schrijftolk en ringleiding aanwezig

28 Informatiebijeenkomst over tinnitus in Harderwijk

Tijd: 19.30-21.30 uur | Locatie: Dageraitzaal van het St Jansdal Ziekenhuis in Harderwijk | Sprekers: dhr. K. de Vries (ervaringsdeskundige NVVS) en dhr. dr. D. Quaadvlieg (kno-arts St Jansdal Ziekenhuis Harderwijk) | Aanmelden: toegang alleen na aanmelding bij de NVVS via het formulier op nvvs.nl/hooragenda of tel. (030) 635 40 07 | Entree: gratis | Schrijftolk en ringleiding aanwezig

29 Informatiebijeenkomst over tinnitus in Schiedam

Tijd: 19.30-21.30 uur | Locatie: Auditorium van het Vlietland Ziekenhuis in Schiedam | Sprekers: dhr. K. de Vries (ervaringsdeskundige NVVS) en dhr. R.M. Bonnet (kno-arts Vlietland Ziekenhuis Schiedam) | Aanmelden: toegang alleen na aanmelding bij de NVVS via het formulier op nvvs.nl/hooragenda of tel. (030) 635 40 07 | Entree: € 3,- p.p., NVVS-leden gratis | Schrijftolk en ringleiding aanwezig

Lotgenotencontact

April

27 Lotgenotencontactdag voor Ménière-patiënten en hun partners

Tijd: 10.30 - 17.00 uur | Locatie: Het Bosgoed, Lunteren | Spreker: kno-arts Tj.D. Bruintjes van het Apeldoorns Duizeligheids Centrum | Opgave door overmaken van € 37,50 per persoon (voor NVVS leden) of € 47,50 per persoon voor niet-leden op Rabobank-bankrekening 3262 73948 t.n.v. NVVS te Houten o.v.v. Ménière-dag. Na betaling ontvangt u een bevestiging met adres, programma (o.a. workshop en gespreksgroep om ervaringen uit te wisselen) en routebeschrijving | Meer informatie: meniere@nvvs.nl

Mei

15 Lotgenotenavond Tinnitus in Hoensbroek

Tijd: 19.00 - 21.00 uur | Locatie: Adelante (vergaderzaal 1), Zandsbergweg 111, Hoensbroek | zaal open 18.30 uur | Kosten: € 3,- (voor NVVS-leden) | Aanmelden voor 1 mei bij voorlichter Paul Habets; tel. 045-5458873, e-mail: tinnitus.limburg@nvvs.nl

16 Lotgenotencontact in Goes

Tijd: 19.00-21.30 uur | Locatie: Auris, Nassaulaan 8 in Goes

24 Lotgenotenavond Tinnitus in Tilburg

Tijd: 10.00 uur | Locatie: Rode Kruisgebouw, Leonard van Vechelstraat 2 in Tilburg | Meer informatie: 013-570 33 25 of tilburg@nvvs.nl | Neem gerust uw partner mee

Wilt u zich aanmelden voor een bijeenkomst? Heeft u een vraag? Wilt u op de hoogte gehouden worden van NVVS-bijeenkomsten in uw regio? Neem dan contact op met de NVVS via e-mail n.vandalen@nvvs.nl of tel. 030 - 635 40 07

Inloopsprekuren

Alkmaar

Wanneer: Elke 4e woensdag van de maand
Tijd: 14.00 - 16.00 uur
Locatie: Bibliotheek Kennemerwaard, locatie Heerhugowaard; Parelhof 1a, 1703 EW Heerhugowaard
Informatie: tel. 072-512 19 69

Breda

Wat: inloop en advies
Wanneer: 15 mei 2013
Tijd: 9.30 - 12.00 uur
Locatie: Amphia Pasteurlaan, Oosterhout, zaal 1,2 en 3
Informatie: breda.voorzitter@nvvs.nl of via tel. 06 - 16410603

Den Haag

Wanneer: Elke 1e vrijdag van de maand
Tijd: 12.00 - 13.30 uur
Locatie: Audiologisch Centrum, Westeinde 128, 4e verdieping
Informatie: m.h.houwink@zonnet.nl, tel. 070-324 57 27

Eindhoven

Wanneer: Elke 2e en 4e donderdag van de maand
Tijd: 10.00 - 12.00 uur
Locatie: Aula van Sint Marie, Castiliëlaan 8, Eindhoven (Blixembosch)
Informatie: Jopie Verdonk, tel. 040-281 10 88

Hengelo

Wanneer: 1e vrijdag van februari, april, juni, september en november
Tijd: 14.00 - 16.00 uur
Locatie: ZGT Hengelo, vergaderkamer K16, ingang bij Boerhaavelaan 65
Informatie: Elly Claas, ellyclaasdeklein@hotmail.com

Leeuwarden

Wat: Ringleidingspreekuur
Wanneer: Elke 1e dinsdag van de maand (vrije inloop)
Tijd: 10.00 - 12.00 uur
Locatie: Verlengde Schrans 35 (bij Audiologisch Centrum Friesland)
Informatie: Tel. 058-213 05 37 of info@hoorfriesland.nl

Tilburg

Wat: Inloop en advies hoorproblemen en hoorhulpmiddelen
Wanneer: vrijdag 7 juni 2013
Tijd: 10.00-11.30
Locatie: Rode Kruisgebouw, Leonard van Vechelstraat 2
Informatie: tilburg@nvvs.nl of tel. 013-534 11 31

Voorburg

Wat: Inloop en advies
Wanneer: Elke 1e dinsdag van de maand
Tijd: 13.30-15.00 uur
Locatie: Diaconessenhuis, KNO-poli, Fonteynenburghlaan 5
Informatie: Tel. 070-387 22 10 of m.c.a.vanjaarsveld@xs4all.nl

Zoetermeer

Wat: Inloop en advies
Wanneer: Elke 2e dinsdag van de maand
Tijd: 11.00 - 13.00 uur
Locatie: Hoofdbibliotheek, Stadhuisplein 2
Informatie: jannelies@wanadoo.nl, tel. 079-331 81 27

In de volgende editie van HOREN Magazine publiceren we alle activiteiten die tussen 15 juni en 16 augustus 2013 plaatsvinden. Een inloopsprekuren opgeven? Mail de redactie vóór 13 mei 2013 via horen@nvvs.nl en vergeet niet het thema van de bijeenkomst, de locatie, datum, tijd en contactgegevens te vermelden.

Adressen

Oorakel Voor vragen over slechthorendheid, doofheid, spraaktaalmoeilijkheden en hoorhulpmiddelen. Adres: Oorakel Den Haag, Postbus 848, 2501 CV Den Haag. Tel: 070-3848308, fax: 070-3805634, e-mail: info@oorakel.nl, website: www.oorakel.nl.

OORzaken GGMD-Informatiecentrum in Gouda over hulpmiddelen voor slechthorenden en doven. U kunt een afspraak maken via tel: 0800 - 337 46 67, teksttel: 0800 - 337 48 57 of e-mail: oorzaken@ggmd.nl of een bezoek brengen tijdens de volgende spreekuren:

Spreekuur OORzaken GGMD-kantoor Rotterdam:
elke laatste vrijdag van de maand, 10.00-14.00 uur

Spreekuur OORzaken GGMD-kantoor Zoetermeer:
elke tweede maandag van de maand, 13.00-17.00 uur.

Gehoor Informatie Centrum (GIC) Eindhoven

Onderdeel van Audiologisch Centrum Eindhoven waar u terecht kunt voor informatie over hulpmiddelen voor slechthorenden. Zie www.gice.nl. U kunt een afspraak maken via tel. 040-291 18 86 of e-mail: gic@ac-eindhoven.nl.

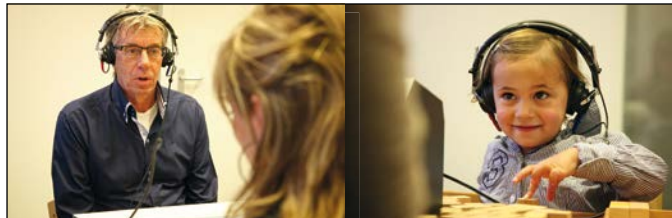
Pento Hulpmiddelen Informatiecentrum

Spreekuur hulpmiddelen in Assen:
afspraak maken via AC Drenthe
acdrenthe@pento.nl of 0592-330641

Spreekuur technische hulpmiddelen in Leeuwarden:
afspraak maken via AC Friesland
acfriesland@pento.nl of 058-280 15 86

Spreekuur hulpmiddelen in Zwolle:
afspraak maken via AC Zwolle
k.vanderhoek@pento.nl of 038-421 87 11.

advertentie

Gespecialiseerd gehooronderzoek

Voor gespecialiseerd gehooronderzoek gaat u naar de Audiologisch Centra van de Koninklijke Auris Groep, NSDSK en Pento. U krijgt deskundig advies, een uitgebreide diagnose en een optimale revalidatie. Wij kijken verder dan alleen uw gehoorproblemen en bieden u zorg op maat:

- een diagnose vastgesteld door meerdere deskundigen onder eindverantwoordelijkheid van een academisch geschoolde audioloog
- begeleiding bij acceptatie van uw gehoorproblemen
- communicatietraining
- tinnitus (oorsuizen)spreekuur.

Wij zijn ook gespecialiseerd in hoogwaardige diagnostiek voor (jonge) kinderen op het gebied van spraak- en taalproblemen.

Kijk voor meer informatie op:
www.audiologischcentrum.nl, www.nsdsk.nl of www.pento.nl

U heeft een verwijzing van uw huisarts nodig.

Onze Audiologische Centra vindt u op de volgende locaties:

Auris AC Bergen op Zoom
Marslaan 7
4624 CT Bergen op Zoom
T 0164 - 266 599
F 0164 - 238 173
E acbergenopzoom@auris.nl

Auris AC Goes
Nassaulaan 8
4461 SX Goes
T 0113 - 250 342
F 0113 - 323 684
E acgoes@auris.nl

Auris AC Rotterdam
Heer Bokelweg 143
3032 AD Rotterdam
T 010 - 413 22 80
F 010 - 414 94 83
E acrotterdam@auris.nl

AC Utrecht
Reinder Blijstralaaan 69
3571 AS Utrecht
T 030 - 275 91 00
F 030 - 275 91 09
E secretariaat@acutrecht.nl

Audiologisch Centrum Amersfoort
Zangvogelweg 150
3815 DP Amersfoort
T 033 - 472 68 54
F 033 - 475 51 33
E acamersfoort@pento.nl

Audiologisch Centrum Apeldoorn
Albert Schweitzerlaan 31
7334 DZ Apeldoorn
T 055 - 581 83 60
F 055 - 581 87 41
E acapeldoorn@pento.nl

Audiologisch Centrum Drenthe
Stationsstraat 29b
9401 KW Assen
T 0592 - 330 641
F 0592 - 308 953
E acdrenthe@pento.nl

Audiologisch Centrum Friesland
Verlengde Schrans 35
8932 NJ Leeuwarden
T 058 - 280 15 86
F 058 - 280 13 61

Audiologisch Centrum Twente
Bornsestraat 5
7556 BA Hengelo
T 074 - 291 73 01
F 074 - 250 38 22
E actwente@pento.nl

Audiologisch Centrum Zwolle
Oosterlaan 20
8011 GC Zwolle
T 038 - 421 87 11
F 038 - 425 53 21
E secretariaat@aczwolle.nl

Audiologisch Centrum Holland Noord (ACHN)
De Vliegerstraat 1a
1816 KD Alkmaar
T 072 - 514 10 50
F 072 - 514 10 60
E achn@nsdsk.nl

Audiologisch Centrum Den Helder (nevenvestiging van Alkmaar)
Locatie Gemini Ziekenhuis
Huisduinervweg 3
Den Helder
T 072 - 514 10 50
F 072 - 514 10 60
E achn@nsdsk.nl

Auris
Koninklijke Auris Groep

NSDSK
Nederlandse Vereniging voor Slechthorenden

Pento
Audiologische Centra en Gezinsbegeleiding

Colofon

Horen is een tijdschrift waarin slechthorendheid, Ménière, tinnitus, brughoektumor en hyperacusis aan bod komen, net als andere hoorzaken zoals CI.

Uitgave: NVVS,
Nederlandse Vereniging voor Slechthorenden.
Verschijning: zes keer per jaar
Oplage: 10.000

NVVS, Postbus 129, 3990 DC Houten
De Molen 89a, 3995 AW Houten
Telefoon: (030) 261 76 16
Fax: (030) 261 66 89
Teksttelefoon: (030) 261 76 77
info@nvvs.nl
www.nvvs.nl
www.facebook.com/nvvs
www.twitter.com/NVVS_

ING Bank 66269
Rabobank 326273948

Hoofredactie
Astrid van den Hoek, horen@nvvs.nl

Aan dit nummer werkten mee
Tekst: Remo Arts, Leny Bartels, Martin van de

Beek, Joop Beelen, Inge Doorn, Peter van der Ende, Carla Kop, Esther Leicester, Rennie van Moolenbroek, Isabelle Smessaert, Weija Steffens, Hans Themans en Casper van der Velde
Beeld: Ina van der Ende-Van Berkel, Paul Schuitemaker, Shutterstock, Dick Sijsma, Ingrid Wanders

Coverfoto
Paul Schuitemaker

Vormgeving
Janneke Verrips, grafisch ontwerp,
's-Hertogenbosch

Illustratie
Marieke Nelissen, Le Petit Studio

Druk
Koninklijke BDU Grafisch Bedrijf BV,
Postbus 67, 3770 AB Barneveld

Lidmaatschap NVVS 2013
Lidmaatschap NVVS inclusief abonnement HOREN magazine € 32,00. Betaling na ontvangst van acceptgiro. Betaalt u via automatische incasso, dan wordt de contributie rond de jaarwisseling afgeschreven.

Opzegging lidmaatschap of abonnement per 1 januari of - zonder restitutie - per 1 juli, met inachtneming van een opzegtermijn van tenminste één maand.
Interesse in een bedrijfsabonnement? Neem contact op met de redactie.

Advertentie-exploitatie
Neem contact op met Mariëlle Groot van Bureau Van Vliet B.V., Postbus 20, 2040 AA Zandvoort, tel. (023) 571 47 45, fax (023) 571 76 80, e-mail: zandvoort@bureauvanvliet.com.

ISSN: 0925-160x

De NVVS is zeer zorgvuldig in haar keuze voor adverteerders. De verantwoordelijkheid voor de inhoud van de in dit blad geplaatste advertenties berust geheel bij de adverteerders. Zie ook: www.nvvs.nl/horenmagazine.

© Copyright
Overname van artikelen is toegestaan na toestemming van de hoofdredacteur en betrokken auteur.

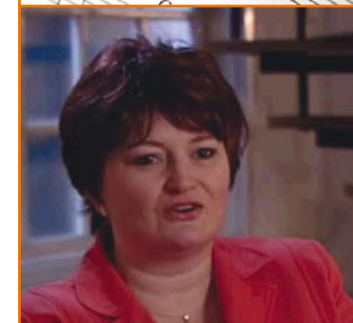

Leden kunnen alle artikelen in deze HOREN downloaden via www.nvvs.nl/horenmagazine

Volgende keer in HOREN

Rob van den Berg vertelt over de invloed van zijn brughoektumor op zijn passie voor muziek

Jacqueline Smeijsters dacht namens de NVVS in de 'Raad van Anders' van Microsoft mee over hoe het bedrijf toegankelijker wordt voor werknemers met een handicap

Op 14 juni ligt de nieuwe HOREN op uw deurmat. Wilt u een artikel insturen, heeft u een idee, suggestie of een lezersreactie? Neem dan vóór 13 mei contact op met Astrid van den Hoek, hoofdredacteur HOREN magazine, via e-mail horen@nvvs.nl. Of stuur een brief naar de redactie t.a.v. Redactie HOREN, Postbus 129, 3990 DC Houten.

In verband met actuele gebeurtenissen en onvoorziene zaken kan de inhoud van HOREN worden aangepast.

DE ZEKERHEID VAN EEN ERKEND AUDICIEN

GRATIS HOORTEST

Bel **0800 - 0027** (gratis) en
maak nu een afspraak voor een
gratis hoortest.

Bij Hans Anders vinden we het belangrijk dat u zeker weet dat u het juiste advies krijgt, van een deskundige medewerker. Daarom wordt u bij ons altijd geholpen door een gekwalificeerde hoorspecialist of StAr-gecertificeerde audicien. Voor een uitstekend hoortoestel en deskundig advies bent u bij Hans Anders dus aan het juiste adres.

hansanders.nl

HANS ANDERS

ik zou niet anders willen!